SAMEDI 13 NOVEMBRE 1926 — 15e ANNÉE — 2901 — MỖI SỐ: 0$04 — NGÀY THỨ TƯ 17 NOVEMBRE 1926

Trung Bắc Tân Văn

DEPOT LEGAL INDOCHINE No 1760

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao.	8$00	4$80	2$60	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	9.00	4.50	2.25	
Ngoại-quốc	14.00	7.00	3.50	
Các làng và các công-sở	10.00	5.00	2.50	

Bạn mua báo xin kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho hiện trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. K. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM-HUY-LUC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE n° 180

PUBLICITÉ

Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . : 0$20 la li[gne]

Làm thế nào cho nước ta có được nhiều nhân-tài du-học ?

III

Vậy thì muốn du học cho được thành tài, phải là người có cái chí theo học thật bền, cái tài theo học thật khá đã đành, mà lại cần phải có cái kinh-phí theo học cho thật dư dả nữa mới được.

Mà ở đâu chẳng vậy, người giàu vẫn có một số rất ít, người nghèo thì thật chiếm đến một số rất nhiều, những nhà bạc vạn tiền nghìn, dư ăn, dư để, có thể chịu nổi cái kinh-phí nặng-nề ghê-gớm như trên kia đã kể, cho con em đi du-học khỏi đến nỗi thiếu-thốn ngặt-nghèo, trong cả một tỉnh lớn phỏng được độ mấy nhà, chứ đừng nói từng làng từng tổng vội. Người có tiền đi du-học không chắc ai cũng có cái tài theo học thật khá, cái chí theo học thật bền. Người không kiếm ra tiền đi du-học thật nhiều mà trong đó không phải có hiếm chi người tư-chất thông tuệ chí khí cao xa, thừa đủ cái tư-cách theo học được đến nơi đến chốn.

Bởi vậy trong học-chế các nước văn-minh đời nay, nhiều nước có đặt ra cái lệ phải học-trò đi du-học, chính-phủ cấp quan-phí cho. Lại thường có những hội công-ích, kẻ góp nhiều, người góp ít, gom thành cái công-bằn của hội, thuỳnh-thoảng cũng có trích ra một số lớn, để giúp cho những học-trò nghèo mà có tài có chí theo học được đi du-học cho thành tài; có nhiều hội lập ra chuyên lấy khuyến trợ du-học làm mục-đích hội-viên trong hội có tiền góp nhất-định từng năm từng tháng, tuy theo quĩ hội có nhiều hay có ít, mà mỗi năm nuôi một số học-trò du-học nhất-định là bao nhiêu, có khi xin với chính-phủ cho đi khuyến quyên trong nước hoặc mở ra một cuộc sổ số để lấy tiền chi vào học-phí cho cổ thể nuôi được nhiều học-trò đi du-học hơn lên. Các nhà đại phú hào cũng có nhiều nhà kháng-khái hiến nghĩa, xuất tư-sản ra hàng ức hàng vạn mà cấp dưỡng cho lũ thiếu-niên tuấn-tú trong nước đi học nước ngoài; ta chẳng thường nghe những lịch-sử thiếu-thời của các nhà đại chính-trị, đại kinh-tế, đại học-vấn, đại phát-minh, về sau làm nên những công-việc có phúc cho dân, có lợi cho nước, sự-nghiệp hiển hách, danh tiếng lừng lẫy biết chừng nào, mà thực đều có nhờ ơn sáng tạo của đức chúa kim-tiền cả đấy ư? Ấy nhờ có thế mà ở nước người ta mới có được nhiều học-trò đi du học, mới không nỡ phí mất một số người thông-minh tài-tuấn trong nước, vì gia-cảnh bần bách mà nghiệp học phải bỏ dở ngang đường, mới có được nhiều người du học thành tài mà mở mang quốc-vận, phù cứu quốc-nguy, khoáng-trương quốc lực, có giồng cây mới hòng ngày ăn quả, những hội khuyến trợ du-học, những bậc hảo tâm cấp dưỡng cho người đi du học chính là những tay nông-phố giỏi, gây nên cái quả tốt văn-minh giàu thịnh cho các quốc-gia, các dân-tộc đời nay vậy.

Nước ta bây giờ, chẳng nói thì ai cũng đã biết là một nước vừa nghèo vừa yếu, so sánh về đường văn-minh giàu thịnh thì cái gì cũng thua sút người ta, mà tại sao đến thế? chẳng nói thì ai cũng đã biết vì thiếu hẳn mất một cái chủ-lực là những nhân-tài ứng dụng vào các công việc như yếu đời nay. Muốn có những nhân-tài ứng dụng vào các công việc như-yếu đời nay thì phải có nhiều người đi du-học, mà muốn có nhiều người đi du-học thì phải có đủ tiền. Ôi! nói đến cái đồng tiền ở nước ta bây giờ mới lại càng bỗi rối rứa nữa! Nước là cái nước còn mơn-mởn vụng dại, lợi nguyên chưa khai tịch, thực-nghiệp chưa phát đạt, bao nhiêu tài-sản trong nước của vải sâu chôn chặt cả ở nơi biển thẳm rừng hoang, đồng khô bãi cháy mà chưa hưởng dụng được tí gì, có được tí gì thì lại bị trăm đường bòn rút, ngàn lối tiêu tan, lậu-chi ra ngoài mất đến quá nửa; như thế thì còn giàu có được với ai; trong một thành-phố, mười nhà đến chín nhà làm ăn bập-bỗng, chỉ rình những phá sản hay cáo cùng; trong một làng họa may mới được lấy năm mười nhà đủ ấm đủ no, ngoài ra toàn có một hạng lều tranh vách nát, nỗi đất mần nan, cái khổ không có mà may, củ khoai không có mà nhá. Cứ tính cái kinh-phí về sự cho con em đi du-học như trên kia đã kể nặng-nề ghê gớm như thế, hướng chi ra chỉ có năm ba nhà quan-trường, trời cho có thiên-quan thiên-lộc, món này một trăm, môn khác vài trăm, ít nhất cũng là được giảm bớt chục ra vào đồng-đinh luôn, hay là một vài ông phú-hộ nhờ được của tổ tiên tích lũy, ruộng cả ao liền, gặp được thời tay trắng làm nên, buôn may bán đắt, hoặc luồn lối khôn ngoan mà vớ được những cuộc thầu bỏ của quan thầy biệt đãi hoặc cơ-mưu hiểm độc mà chiếm được cơ-nghiệp sẵn của kẻ đại mắc lừa, hoặc bào gọt xương máu của bọn bần-hàn, hoặc bóp chắt huyết hãn của phường lao-động, làm nên được thiên-tài-vạn-ức, nhà hàng dãy, ruộng hàng khu, thì mới có thể có tiền cung-dưỡng được cho các cậu các cô nghênh-ngang đèn sách trên chốn vũ-đài Hương-cảng, Ba lê, mà dự-bị cái địa-vị sau này những quan đốc, quan tòa, quan kỹ sư, quan cai-trị; còn thì thử hỏi khắp quê chí chợ, liệu có nhà nào bảo nhận ăn nhận mặc nhận ma chay cưới hỏi của tất cả anh em con chán, mà đem nuôi nổi được lấy một người du-học bay không? Khốn nạn thay! Lấy cái hiện-tình bần nhược của người mình bây giờ mà bàn đến chuyện đi du-học để mong có được nhiều nhân-tài du-học, ứng dụng cho nước sau này, thật chẳng khác gì thằng ốm đòi bàn chuyện ăn tiệc tây, lên ăn mày bàn chuyện cất nhà gạch vậy.

(Còn nữa)

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 13 novembre 1926

Nước Pháp

Tại thứ dân nghị-viện

Thứ dân nghị-viện đã bỏ 344 về đối với 190 về ưng hoãn các lời chất vấn đến sau khi quyết nghị về sổ chi thu.

Phe thủ hữu có 28 người về đảng cộng-sản, 94 người về đảng xã-hội, 15 người về đảng cộng-hòa xã-hội, 47 người về đảng cấp-tiến và xã-hội cấp-tiến, 1 người về tả đảng cấp-tiến, 5 người không về đảng nào, 14 người không bỏ về.

Mười chín ông nghị-viện nghỉ vắng mặt.

Nghị-viện đã bỏ về ưng chuẩn các sổ chi-thu bộ thương-mại, bộ hải-quân, và các sở đô-lao.

Nghị-viện bàn về việc lương-bổng các viên chức. Ông Poincaré phản kháng không ưng tăng lương-bổng, rồi ông xướng cái vấn-đề tín nhiệm, thì nghị-viện bỏ 345 về đối với 200 về tỏ tình tín nhiệm.

Hội-đồng các quan đại-sứ

Hội-đồng các quan đại-sứ đã xét cái vấn-đề triệt quân bị ở nước Đức. Hội-đồng sẽ cử M. Walsh xét lại các khu ẩn của nước Đức chưa thi-hành.

Tại trường Thuộc-địa

Ngày hôm nay, ông Painlevé đã giao chiến thư hội-tinh cho trường Thuộc địa. Có quan tổng-thống Doumer, nguyên thủ-tướng Briand và ông nghị-trưởng Raoul Péret đến dự lễ.

Sổ chi-thu năm 1927

Không kể các ngoại-trái, các sổ tiền dùng về việc hoàn nội trái trong sổ chi-tiêu năm 1927 mất 21 nghìn triệu rưỡi, các sổ tiền hoàn trái khoản năm bạn mất bốn nghìn triệu rưỡi. Trong số tổng cộng của sổ chi thu là 40 nghìn triệu, chỉ có 18 nghìn triệu là chi vào các công sở, như vậy giảm hơn các sổ chi thu trước buổi chiến tranh nhiều lắm.

Việc giao-tế với nước Mỹ

MM. Briand và Vandervelle đã xét về các vấn-đề riêng của nước Pháp và nước Mỹ. Về các việc của hội-đồng quản-trị hội Vạn quốc sẽ xét ra mai, hai ngài xét ra hai nước Pháp Mỹ rất hợp ý nhau.

Cái chủ nghĩa Fascisme

Một chục người chí nguyện về đảng *Fasciste* xông vào phá nhà báo *Action française* ở Paris để tỏ ý phản đối việc công kích chủ nghĩa *Fascisme*. Hai bên đánh nhau, có bắn súng.

Bọn *Fascistes* phải một người bị thương nặng, thì lui về.

Việc bảo-cử nguyên-lão nghị viện

M. Raoul Péret, ứng-cử nguyên-lão nghị-viện thì đến tháng janvier này sẽ cử người vào chức nghị-trưởng thế cho ông Nhiều người bàn sẽ cử M. Henry Simon chánh ban tài chánh.

Mộ thái

Quan báo đã đăng bản lệnh về việc phát-hành các ngân khố trái đơn hạn 10 năm, giá từ 500 francs lợi tức 7 %; giá tiền phát hành định là 46 triệu francs. Các sở công ngân đơn phát hành không được quá cái số tiền về quốc gia trái đơn năm 1922, trong tháng février 1927 đến hạn phải giả.

Nước Anh

Việc thợ mỏ đình công

Báo *Stock échange* nói rằng việc thợ mỏ đình công hễ xong. Song các chủ mỏ tuyên ngôn rằng các khoản của chánh-phủ, chưa cho các nhà ấy xét trước thì các nhà ấy không phục-tình. Chính-phủ có tuyên ngôn rằng sẽ xin cho các khoản của chánh-phủ được công nhận như luật pháp.

Nước Đức

Tại nghị-viện

Nghị-viện hoãn đến ngày 22 novembre. Các đảng tán thành cho chánh-phủ, và đảng xã-hội sẽ bàn về việc đem thêm các đảng khác dự vào tòa nội-các.

Một đường hàng không

Các công-ty hàng-không Đức và Ý đã điều đình với nhau về việc đặt một đường hàng-không nối Berlin với Rome đến tháng mars hay tháng Avril 1927 sẽ bắt đầu chạy.

Việc thương mại

Số xuất cảng của các kỹ nghệ chế tạo cơ khí tăng lên.

Nước Nga

Việc thương-mại

Đã lập ra nhiều ban xét-đồng để trù tính cho các nhà mua hàng, và người ngoại-quốc bán hàng trực tiếp với nhau. Các báo xin từ giờ đừng để những việc ngăn trở cuộc buôn bán với ngoài nữa.

Nhật-bản

Nghề làm tang

Nhà Nhật-bản ngân-hàng đã sắp 22.500.000 viên cho các nhà chế tạo để đối phó với việc kháng-hoàng trong nghề làm tang.

Hoa-kỳ

Việc tô thuế

Nghe đâu M. Mellon phản kháng sự sửa đổi ngạch tô thuế.

Xiêm-la

Các hoàng thân du lịch

Nữ hoàng-thân Valaya, hoàng thân Purachatra, và phu-nhân, nữ hoàng thân Mangurachatra khởi hành ở Bangkok đáp tàu *Nhira* đi Đông-dương.

Một vị thẩm phán Pháp được thưởng bội tinh

Trong các vị thưởng quan được ân thưởng trong dịp lễ vạn thọ, có quan chánh Nhel, người Pháp, sung chức thẩm phán tại tòa thượng thẩm Xiêm-la, được chức *Phya Manou* là một chức ở Xiêm-la rất quý.

(A. R. I. P.)

SỐ BÁO QUÁN Ở TRUNG-HOA

Toàn quốc Trung-hoa có 628 cái báo hàng ngày.

Nhiều nhất ở Bắc-kinh có 125 cái. Thứ đến Hán-khẩu có 36 cái. Sau đến Quảng-châu có 29 cái, đến Thiên-tân có 28 cái, đến Tế-nam có 26 cái.

Tương-hải vào hậu thứ sáu, có 23 cái.

Các hãng điện báo ở Trung-hoa cộng 155 sở, riêng ở Bắc-kinh có 73 sở. Trước đây Vũ-xương có 21 sở, Hán-khẩu có 15 sở, Khai-phong có 9 sở.

Việc Trung-hoa

Ngày 10 Novembre

Quân Phúc-kiến bỏ Chương-châu

Chu-Ấm Nhân vì sự quân Quảng-đông lại chiếm mất Đông-an, nên đã phải bỏ Chương-châu ấn lui về giữ lấy nơi căn-bản.

Phùng-ngọc-Tường vào Cam-túc

Hai vạn Quốc dân-quân kéo tràn vào tỉnh Cam-túc. Phùng-ngọc-Tường sẽ Lộc-chung-Lân làm tỉnh-trưởng Cam-túc, và mang quân đánh các tàn binh của Ngô-bội-Phu.

Tòa nội-các với hội-nghị La Haye

Tòa nội-các quyết nghị đến tháng Mai 1927 này, Trung-quốc sẽ ra hội La Haye và tuổi không dự nữa, cho khỏi bị những điều thất phép bất bình đẳng.

Tin Tưởng-giới-Thạch

Vì mấy hôm nay ở Quảng-châu có tin đồn cử người làm chức tổng trưởng quân Bắc-phạt để thay Tưởng-giới-Thạch, nên người ta nhỏ rằng không khéo Tưởng-giới-Thạch bị thương mà chết chăng. Lại có tin rằng những người các đảng sẽ ra thay Tưởng là Hứa-sùng-Trí, Lý-tiết-Quân, Hồ-tông-Kiêm, Lý-tế-Thâm, nhưng có Hứa-sùng-Trí là đã tự sát hơn cả.

Ngày 13 Novembre 1926

Một cuộc đấu xảo

Chánh-phủ Bắc-kinh định đặt một cuộc đấu xảo quốc-tế từ tháng octobre 1929 đến tháng avril 1930.

(A. R. I. P.)

VIỆC QUẢNG CÁO CỦA MẤY NHÀ BUÔN HOA-KỲ

Một tờ báo Hoa-kỳ có đăng số tiền quảng-cáo của 12 nhà buôn lớn Hoa-kỳ trong năm 1925 là: *Ford motor* đứng đầu chi về việc quảng-cáo 75.000.000 dollars, *Jan ra* độ 2 nghìn triệu francs. Xem số tiền lời của hiệu ấy trong năm 1925 được 97.000.000 dollars, thì biết số tiền dùng về việc quảng-cáo ấy nhiều lắm. Số xe của hiệu *Ford* bán năm ngoái được 2.100.000 cái xe, thì ra về mỗi cái xe tiền lời độ-đồng là 47 dollars, phải chi vào việc quảng-cáo mất 35 dollars.

Sau công ty Ford, đến công-ty *Stadebaker corporation* chi mỗi năm mất 60.000.000 dollars, hiệu Liggett Myers Tabacco Co chi mỗi năm mất 71.000.000 dollars, hiệu Dodge Bros Ico mỗi năm chi mất 45.000.000 dollars, hiệu Sanderd Oil Co mỗi năm chi mất 38.500.000 dollars vv...

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Tôi có một việc sau này, xin phiền ngài làm ơn giải đáp vào mục Pháp-luật cho thì tôi cảm ơn ngài lắm:

Nguyên trước tôi có cho nhiều bạn hàng chịu tiền, và có bắt viết giấy biên nhận. Bây giờ họ không giả, thì tôi có thể đi kiện và cho huissier đến đòi nợ được không? Tiền phí-tổn ai chịu và các thứ đòi nợ thế nào xin ngài chỉ dẫn cho.

LỜI ĐÁP. — Muốn huissier (thừa-phát-lại) đòi hộ cũng được, nhưng người nợ không trả thì thôi, chớ huissier không làm gì được. Tiền phí-tổn thì chủ nợ phải chịu.

Vậy phải thưa tại tòa án mới được. Vì ông kia ông nói rõ số tiền nợ là bao nhiêu và mình người nợ ông là ai, nơi ở ở đâu thì bản báo không thể trả lời rõ được là phải thưa tại tòa án nào.

Ph. h. L.

MỘT NGƯỜI DA ĐEN ĐƯỢC VÀO TRƯỜNG CAO-HỌC SƯ-PHẠM

Báo *Dépêche Coloniale* báo tin rằng một người thiếu-niên da đen ở Antilles, tên là Lenies Blanche, nguyên học sinh ở trường trung-học Pointe-à-Pitre, và ở trường trung-học Lousle-Grand ở Paris mới được vào trường Cao-học sư-phạm.

Trường ấy là trường cao nhất mà người trung-, người da đen học ở các trường trung-học ở thuộc địa được vào trường ấy thì người này là người thứ nhất vậy.

VĂN UYÊN

Kiều mộng Đạm-tiên

Người đương tư tưởng tình chung,
Đạm-tiên dẫn bỗng mơ mòng giấc mai.
Trông nhau ai biết là ai,
Tình ra còn nhớ mười bài họa thi.

Kiều gặp Kim-Trọng.

Bấy lâu cành trẻ sông Tương,
May đâu thiếp lại gặp chàng cùng may
Chắt tình đăng buộc tơ đây,
Thời xin quạt ấy tạc này làm ghi.

Kiều đưa Kim-Trọng về Liêu-dương

Còn đương trò truyện nâu nì,
Bỗng xui kẻ ở người đi với nàng.
Đông tâm hai chữ đồi vàng,
Liêu-dương chàng tới, Đài-trang thiếp về.

Kiều, Thúy-Vân gặp biến

Sự đâu đem đến bất kỳ,
Duyên ta chưa hiểu tại vì tại ai.
Một mình ngồi một lo hai,
Hiên kia xanh gã, tình ai xin chờ.

Kiều bán mình chuộc tội cho cha.

Một lời tuy có nước non,
Cha ra nghĩ sự tìm tòi đến hồi.
Bẩm cần tình hiếu mà coi,
Chắt duyên bước mất lấy người được ru.

Kiều dặn lại Vân thay duyên cho mình.

Nói ra lòng những thẹn thò,
Nghĩ tình ruột thịt đã cho một lời.
Duyên em xin đổi cho người,
Cho đành lòng kẻ thiên nhai một bề.

Kiều bị nhục với Mã-sinh

May đâu tai vách gian nhân,
Đã xa Kim-trọng lại gần Thúc-sinh.
Nghĩ lâu đến việc gia-đình,
Một mình mình lại thương mình biết sao khoăn.

Kiều lấy Thúc-Sinh

Người đâu phong cảnh lạ ghê,
Một đêm hoa tải bỗng hè nên thơ.
Tân lương bao quản bần hèn,
Ai hay bạc-mệnh vẫn theo người tình.

Kiều vào ở thanh-lâu.

Ngán thay duyên phận lạ đời,
Nghĩ câu bẩy chữ nhớ lời ba sinh.
Thôi thôi mình lại biết mình,
Tỉnh-nhân ai có thấu tình chăng ai?

Kiều mắc kế Sở-Khanh

Cái thân để bán cho người,
Nghĩ mình sạn-phận trách người hẹp duyên.
Ai hay buôn bán một thuyền,
Mà kia Sở lại chung miền kiếm ăn.

Hoàng-mạnh-Khánh,
(Xuân-trường).

Hoa Đào Trước gió

(NAN-TRUNG TINH NỮ-LANG)

(Nghĩa-hiệp tiên-thuyết)

Sách dày non 300 trang. Giá bán 0$65
Cước phí 0$20. Mua buôn trừ 15 phần.
Thư và Mandat xin gởi cho:
M. BÙI-XUÂN-HỌC
Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

Tin Saigon

Hội đồng quản-hạt Nam kỳ. — Sau khi hội đồng quản hạt ở Nam kỳ họp hội-đồng ngày 15 Novembre mới rồi, quan Thống-đốc Nam-kỳ có điện trình quan quyền Toàn-quyền như sau này:

« Hội-đồng quản hạt Nam-kỳ do nước tuyển cử ngày 10 octobre mới rồi họp hội đồng tại Saigon ngày 15 Novembre hồi 16 giờ. Buổi khai hội-nghị, quan quyền Thống-đốc Le Fol có đọc một bài diễn văn nói vắn tắt về các vấn đề làm sổ dự toán và vấn đề thuế khóa tại Nam-kỳ. Cuối bài diễn văn ấy quan Thống-đốc có khuyên nên hòa thuận và mới hội-đồng đầu phiếu tỏ tình quả quyết noi theo một cái chánh sách Pháp Việt đồng lao cộng tác rất chân chính và thành thực và giữ theo trật tự và qui luật ở dưới chủ quyền nước Pháp.

Các ông nghị viên Tây Nam đồng thanh đầu phiếu ưng thuận ».

VIỆC HANOI

Nhiệt kế tiết

7 giờ	20 độ
13 giờ	24 độ

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất; một tạ		12 p 20
— nhì;	—	11 70
— ba,	—	10 55
Thóc hạng nhất;	—	6 70
Ngô	—	6 70

Giá bạc. — Kể từ ngày 16 Novembre 1926, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 14 f. 60.

Thị giá quốc trái

Ngày 9 Novembre 1926

3 %,	hoàn dần	85 f. 00
3 ½ %,	hoàn dần	82 f. 65
4 %,	vĩnh viễn 1917	48 f 70
4 %,	» 1918	47 f. 20
6 %,	» 1920	68 f 35
5 %,	hoàn dần 1920	70 f. 50
4 %,	1925	84 f. 25

Ngày 15 Novembre 1926

3 %,	vĩnh-viễn	50 f. 85
5 %,	1915-1919	89 f. 65

Tin tàu. — Tàu *Amérique* đến ngày 17 novembre hồi 8 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy sang Pháp qua Tourane và Saigon. Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối 16 novembre.

Quan Khâm-sứ Baudoin được chức Toàn-quyền hàm — Quan Toàn-quyền Varenne có gửi cho quan Khâm-sứ Baudoin bức điện-tín sau này:

« Giữa lúc ngài đến tuổi hồi hưu mà tự-biệt thuộc-địa, là nơi trong gần 40 năm trời, ngài đã lao tâm khổ tứ về sự mở mang văn xứ ấy, tôi xin tỏ để ngài biết rằng tôi rất biết công về sự mẫn-cán của ngài bao giờ cũng hăng-hái đầy-lọc lắm và sự am hiểu nhân vật ở Đông-dương. Cho được ngài khỏi phải cách-biệt hẳn cái xứ mà ngài vẫn từng quyến luyến đó, thì tôi có xin với Chính-phủ giữ chức thống cho ngài chức Toàn quyền hàm. »

Việc làm đó. — Theo như lời bàn tại Hội-đồng chính-phủ kỳ vừa rồi, việc làm đó đã bắt đầu thi-hành ngay rồi, nghĩa là trước định làm trong tám chín năm thì nay rút lại có trong hai năm. Sau nữa theo như lời thỉnh-cầu của Nhân dân đại-biểu-viện thì chính-phủ định không bắt phu làm như lối trước nữa, mà giao việc cho thầu khoán, ai bỏ bạ là được. Tiền đồ đắt tính ra mỗi thước *cube* từ 3 hào đến 6 hào.

MÙA RÉT NĂM NAY.
1000 Pardessus bán chiều khách
Pardessus kiểu Hoa-kỳ cầu vai liền
có thắt lưng : giá 1m10 giá 5 $ 40
» » 1.05 » 5.30
» » 1.00 » 5.20
kiểu Pháp » 1.10 » 5.20
» » 1.05 » 5.10
» » 1.00 » 5.00
Quí khách nào muốn mua buôn xin hỏi giá riêng.
DEMANGE Hanoi.

KỲ TÊN KHÔNG RÒ
Bảo-quản xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi bảo-quản, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bảo-quản cái giấy quản lý, để cho người làm đỡ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỳ tên vội vã, hoặc thấu quá, không sao đọc được, nhành ra nhiều khi bản-quản không biết ai mà trả lời.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này:

Việc ăn cắp than pà chứa than ăn cắp. — Trần-đình-Quế làm cai ở nhà máy đèn Haiphong, bị thưa ăn cắp than của nhà máy đem bán cho Phan-đình-Hợp tức Hợp-ký và Phan-đình-Hợp, thì bị thưa là chứa than ăn cắp, đều phải tòa án Trừng-trị Haiphong phạt mỗi người 3 tháng tù và phải bồi hơn 200 đồng cho nhà máy đèn. Tòa Thượng thẩm thì cả được trắng án vì xét không đủ chứng cớ.

Tàu thắng làm đâm thuyền chết người. — Alexis Maurice làm pilote tàu «Rabelais» chở cát lí tự Haiphong đi Tân-thế-giới bị kiện rằng đêm hôm 24 tháng 12 năm 1925 khi tàu ở Haiphong ra được một quãng vì không có đèn chạm phải một cái thuyền đánh cá của những người Khách, đắm chết mất 7 người. Hồi thì Alexis Maurice khai là tàu chở nặng mà hiện có đèn, vì cái thuyền cá không có đèn nên không trông thấy. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt Alexis Maurice 1 tháng tù án treo và bắt phải bồi 5.100 đồng cho những người bị hại. Bên bị tòa chống án. Nay tòa Thượng-thẩm hỏi lại rồi hoãn đề xét.

Đánh người bị thương. — Ng-v-Đà và Phạm-đức-Toái làm thợ ở nhà Pass-my vì chuyện không hăng lòng nhau rồi cãi nhau. Lão về Nguyễn-v-Đà, đến nữa cầm dao đâm người thợ, kia bị một thương ở lưng gần cổ. Tòa án Trừng-trị phạt Ng-v-Đà 1 tháng tù. Nay vì bên nguyên đơn xin rút đơn, nên tòa Thượng-thẩm lượng-cho án treo.

Bội tín. — Đinh-viết-Bật bán cói, nhận của hiệu Giao-thụy 100 đồng tại ngày 7 tháng sáu tây năm 1924 để mua cói chiếu rồi tiêu liều đi không mua, hỏi thì chỉ kiết quanh. Vì bên nguyên đơn kiện là bội-tín nên tòa án Trừng-trị Nam-định phạt 2 tháng tù và 25 quan. Tòa Thượng-thẩm nhẹ cho tại bác cái án ấy cho là việc hộ, chứ không phải là việc hình.

Cuộc đánh số tombola. — Ban trang-trong Hội đồng coi-sĩ các đền lại Bắc-kỳ, nay được phép đặt cách mở cuộc đánh số lấy đồ-đạc để lấy tiền giúp đỡ bị lụt.

Cuộc đánh số lấy chỉ có một giải thôi. Giải lấy được một cái xe ngựa. Giá mỗi cái vé là 1 $ 00, số vé được bán định là 300 cái.

Ngày mở số định vào hôm chủ nhật 19 novembre 1926, do quan Đốc-lý Hanoi và ông chánh hội-đồng coi-sĩ kiểm soát.

Lớp sư phạm Hanoi. — Cậu Bồ-doãn-Hạm học sinh lớp sư phạm Hanoi, ra được thôi học.

Lớp sư phạm Nam định. — Cậu Nguyễn-k-m-Sinh, trước trúng tuyển số 2 vào số phụ các học-sinh tuyển vào lớp sư-phạm Nam-định, nay được lấy vào học lớp ấy, và được hưởng số nguyệt bổng 6$, thay cậu Phạm-trực-Tân, là thế.

Việc bầu-cử nhân-dân đại-biểu khu thứ hai. — Kỳ bầu cử nhân-dân đại-biểu ở Bắc-kỳ đã thi thành-phố Hanoi vừa rồi, M. Ngọc văn-Đông, được 95 phiếu. Số người đến bầu cử có 98 phiếu. Kỳ bầu thứ hai, M. Nguyễn-Như xin rút đơn ra, chỉ còn một mình M. Ngọc-văn-Đông ứng cử.

Việc bầu-cử hàng-trưởng Quảng-đông. — M. Ho-Kuong Ky, buôn bán ở phố hàng Ngang được 51 phiếu bầu làm hàng-trưởng Quảng-đông.

Chó săn muốn bán. Hỏi ở nhà báo.

LE TRESOR SOUS MARIN
Đại phim ảnh tiểu-thuyết 10 hồi
CHIẾU TẠI RẠP
FAMI-Y-CINÉMA
Hồi thứ 1, 2, và 3 chiếu ngày thứ tư 17 đến thứ sáu 19 novembre.
Hồi thứ 4, 5, v 6 chiếu ngày thứ tư 24 đến thứ sáu 26 novembre
Hồi thứ 7, 8, 9, và 10, chiếu ngày thứ tư 1 đến ngày thứ sáu 3 Décembre 1926.

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé
65 phố 8, phố Tây-thuần, Gửy cới 906
Xét-nghiệm máu-mủ, đờm-rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.
Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sốt rét, bệnh đau dạ dày, đau ruột, bệnh đàn-bà và bệnh con trẻ.
Mỗi được từng ăn-nam, không phải dùng không-ngoại.
Tiêm ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 8 giờ đến 9 giờ 30 chiều.
Từ 8 giờ sáng chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ rưỡi đến 12 giờ trưa, có hạn ngày và giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 5854

Cái trộm tại Hội-chợ ngày rằm người. — Chiều hôm qua, hồi 5 giờ, tòa án đã tống giam tên Phạm-văn-Thuận phạm tội ăn trộm đồ vàng của hiệu Chân-hưng ở Hội-chợ năm ngoái. Còn tên Vũ-văn-Vinh thì được tạm tha.

Cuộc xe đạp chủ-nhật vừa rồi. — Cuộc đua xe-đạp chiều chủ-nhật vừa rồi gặp được buổi trời mát mẻ nên rất là vui vẻ.

Kết quả như sau này:

Giải 1,6m: chạy 3 vòng 100 thước: Chuyền thứ nhất: 1er Mégy; 2e Vinatelet; 3e Leblanc.

Chuyền thứ nhì: 1er Caivados; 2e Bông; 3e Chúa (Bông kém Caivados có một góc bánh xe)

Chuyền thứ ba: 1er Bernard; 2e Công; 3e Kiwitz.

Chuyền thứ tư: 1er Mare; 2e Fily; 3e Mão.

Chuyền thứ năm: 1er Theller; 2e Goll; 3e Grimal.

Cuộc thi mô-tô chạy 5 kilomètres

Chuyền thứ nhất: 1er Bigot; 2e Mousié, xe Mousié vỡ lốp nên ngã nhưng cũng chỉ bị thương xoàng thôi.

Chuyền thứ nhì: 1er Andrieux; 2e Bruneval.

Cuộc thi xe hậu của giải lớn: 1er Bông; 2e Mégy.

Ngạch thông-ngôn tòa án. — M. Ng-văn-Tiến, thư-ký thông-ngôn thượng hạng hạng nhất, ngạch tư-pháp Đông dương, theo như đơn xin, nay được về hưu-trí.

Ngạch học-sự. — M. Đỗ-quang-Giai học-sự tỉnh Hưng-yên, được thêm hạn nghỉ dưỡng bệnh 21 ngày nữa, kể từ ngày 18 Novembre 1926.

Ngạch học chính. — M Trần-văn-Vinh giáo học thì sai hàng tám, được nghỉ thêm một năm nữa.

M. Ng-thụy-Hùng, giáo học hạng tám, được nghỉ thêm một năm nữa.

M Bạch-như-Ấp, giáo học tập sự, được từ dịch.

Tiền tử tuất. — Cấp 12$50 tiền tử tuất, giao cho Mme Dương-nguyệt-Trước là vợ góa M. Ngô-tăng-Đẩu, bán-lâm viên trước tác, tri-huyện Gia-bình (Bắc-ninh) mệnh một đêm 17 octobre 1926.

Truy tặng. — MM. Ngu-ốc-Tinh, Nguyễn-Nương, lính cơ, quản lãng Bá-dương, huyện Gia-bình (Bắc-ninh), mệnh một đêm 17 octobre 1926, trong khi theo quan huyện Gia-bình đi tuần, đều được truy tặng tùng cửu phẩm đội trưởng (9-2).

Các việc linh trưng. — Hồi 9 giờ sáng hôm qua 15 novembre tại sở Binh-lương, đường Carrot Hanoi, có đấu giá linh trưng các vật thực sau này cho nhà thương tây trong hạn từ ngày 1er janvier đến 31 décembre 1927.

1° Gà, vịt, cá, rau củ và các vật-thực khác;

2° Các đồ gia-vị;

3° Thịt trâu.

Cả thảy có 5 người vừa Nam vừa Khách đến bỏ thầu, là MM. An-Vong, Paéot, Sou-Cai, Siah-Lợi, Phúc Lợi thì M. Phéot được thầu lô thứ nhất; M. Sou-Chi được thầu lô thứ nhì và M. Phúc-lợi được thầu lô thứ ba.

* * *

Cũng ngày hôm qua, hồi 4 giờ chiều, tại sở Lục-lộ Bắc-kỳ có đấu giá lâm sài nhà thứ hai cho 50 người linh ở tại trại Hình Hà-giang.

Ngạch khán-hộ. — M. Ngô-văn-Canh, khán-hộ thường hạng ba, ở Phú-đoan (Phát-thọ), được nghỉ dưỡng bệnh một tháng, lĩnh cả lương.

Ngạch cô-đỡ. — Cô Đặng-thị-Sen, cô-đỡ thực-tập hạng tư, theo như đơn xin, được thêm hạn nghỉ một năm nữa, kể từ ngày 17 novembre 1926.

Chúng tôi cần dùng :

1· Một người annam rất thạo về việc gởi hàng hóa đi xa ,và có thể trông nom việc ấy được :

2· Một người bán hàng biết các mặt hàng về các thứ xe ô-tô

Viết thư và gởi theo giấy chánh nhận tốt đến hỏm thư số 104.

CÁC NHÀ ĐỒNG BỘ ANH NÊN BIẾT
Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Pasteur, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hypophosphite de Soude, Bicarbonate de Soude, Salicylate de Soude, Hydroquinone, và thứ cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.
Viết thư mà hỏi giá.

Phường hát Tây. — Phường hát Tây đến ngày 26 thì từ biệt Haiphong về tối thứ bảy 27 novembre thì bắt đầu khai diễn tại Hanoi.

Cấm báo « Phục-quốc ». — Quan Thống-sứ Bắc-kỳ vừa ký nghị-định cấm các báo *Phục-quốc* là báo soạn bằng quốc-văn đem vào địa hạt và đem truyền bá tại Bắc-kỳ.

Ếch liền nải hoa. — Tối hôm kia, vào hồi 11 giờ, có một tên kia đi theo sau một người con gái ở trên con đường Pearl d'Orléans người con gái ấy khóc lóc hoài. Thấy vậy nên một người ở phố lấy số hỏi thì tên kia nói là đưa đi để tìm một đứa người nhà đưa con gái đó đã ăn cắp đồ đạc nhà hắn. Song người lấy lại càng nghi hỏi xem thế câu cước thì tên nó là Lê phúc-Lương, 24 tuổi, làng Ngô-xá, tổng An-lão, hạt Thường, tỉnh Thái-bình và dặn người con gái ấy, nếu có xảy ra sự gì lôi thôi thì cứ lại sở Mật-thám mà khai, sẽ xin làm chứng. Quả nhiên tối hôm ấy, tên Lê phúc-Lương dẫn người con gái ấy vào một nhà săm và rút dao ra đe nếu không cho nó thỏa lòng ao ước, thì giết chết. Hiện tên Lương đã bị bắt từ ngày hôm qua.

Lại một người nữa phải ăn mạ. — Sẽ mặt thám lại bắt một người tên là B. ở phố hàng Gà-rán-đông phải ăn mạ gần cho trên-phát-lát đúng tray-tê để câu thúc thân thể.

Trục xuất cảnh ngoại. — Những người Khách Ly-chí-Phan và Chao-tong-Chun, không có chỗ ở nhất định ở Đông dương, nay đưa bị trục xuất ngoại-địa hạt thuộc địa.

Chứng cự linh cảnh-sát. — Ng-văn-Vượng 17 tuổi, cu-li và Ng-văn-Tu 40 tuổi, cai cu-li bị thưa là chống cự lại người linh cảnh sát số 63 trong khi đi tuần thì Ng-văn-Vượng đã bị bắt và Ng-văn-Tu thì đã được tha.

Lừa đảo. — Nguyễn-thị-Tu khai đem ở số 14 đường Quan-Thánh thưa Vũ Gia lấy mất một sác vải và một cái hột vàng đáng giá 80 đồng.

Các tin vặt. — N.-văn-Lương tên Pho-Con 34 tuổi làm thợ mộc ở hàng Trống số 51 bị cấp cứu vì một người lấy 104 đồng; Tổng-Mai tức Trần-văn-Nhã 30 tuổi đã phải ăn bát xít lại quay về đâu phá giải ra Tân-an.

— M. Phạm-văn-Khoan chủ hiệu thợ thêu ở hàng Trống có trình mất một cái khăn thêu giá 65 đồng thì nay sẽ mật-thám đã cho xét rồi.

— Đêm hôm qua linh cảnh-sát đi tuần bắt được ba đứa vô nghề nghiệp về giam-cứu không có tuổ cần cước giải về sở để xét cẩn cước.

SÁCH TÒA TU-THƯ SOẠN
Nhà in Lê-văn-Tân, 136, Phố hàng Bông Hanoi, mới in xong và bán :
Toán-pháp giáo-khoa thư bằng Sơ-học đẳng (Sách học thì bằng Sơ-học Yếu-lược) . . . . . 0 $ 10
Lại có bán :
Toán-pháp giáo-khoa thư lớp Dự-bị, giá . . . . . 0 $ 08
Luân lý giáo-khoa thư lớp Đồng-ấu, giá . . . . . 0 $ 06
5.944

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI
Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biển rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Canaux* ».
Thuốc cũng vàng, giấy gián lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm. 8029

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội đua ngựa Haiphong giáp đã bị lụt. — Trong ngày đua ngựa 11 novembre tại Haiphong, số tiền của hội thu được là 567 $ 17
Tiền mua hạc và đấu kiệu hết 28 57
Còn lại 547 60
thì hội đã đưa nộp quan Đốc-lý Haiphong.

Đường hỏa xa Haiphong-Hanoi. — Từ ngày đường Hỏa-xa bị nghẽn, hai thành phố Haiphong Hanoi thành ra trở ngại việc giao thông, các nhà chất Hypocalcite de Soude, Bisulfite de Soude, Salicylate de Soude, Hydroquinone, và thứ cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.
Viết thư mà hỏi giá.

Vậy bản-quán có lời viếng ông và chia buồn cùng quí-quyến.

Chả-và đi hỏi. — Mấy hôm nay có mấy nhà Chả-và đi hỏi, thiên hạ ai cũng hoan nghênh. Nghe nói rằng đoàn việt trung-lai và đi-vãng trùng lắm.

Nhưng tục ngữ đã có câu : « Bới rà ma, quét nhà ra rác » Nhiều khi mồ mả đang yên ổn, vì nghe lời thầy bói mà đời đi chỗ khác, vợ chồng đang tử tế lại bỏ kiếm thêm tiếu thiếp thành ra gia tiên tiền mà lại làm cho gia-đình rã-rời. Tự nhiên lại bão cáng sao cáng bạc, thế thì có ích gì?

Nước mình sở biết bao nhiêu là thầy bói mà số lại nghèo chuyện bói khoa ai cũng chán, vậy mà nay cứ tính hay tin những chuyện dị-đoan cũng chưa bỏ Sách. Hèn sở các : Tướng bất cập số, số bất cập đức ». Bỏ mình chỉ lìm đều thiện tranh điều ác, cứ ăn ở cho hẳn hoi thì cần gì phải bói.

THANH-HOA

Kiếm bạc một đồng. — Từ ngày có thóc mới gặt thì sự cần thóc gạo xem ra thịnh hành lắm, trước khi chưa có thóc mới thì giá gạo thóc lại hụ mà từ khi có thóc mới giá lại tăng lên mỗi ngày mỗi giá thành ra cách nhau mỗi tạ gạo 2 đồng bạc, vì người Bắc-kỳ vào mua đông lắm, song khốn vì tối khốn giấy bạc một đồng nên sự buôn bán thật thối nhiều bề, nghĩa là những người cần gạo phải bỏ lấy bạc mới đồng mà mua, thì phải cấp mỗi trăm bạc đến bốn năm bạc, lấy cũng vì là sở kho bạc không cung phát ra, cứ thu vào thôi, ai đem bạc lẻ đến đổi cũng không đổi cho. Vậy nước sao rằng nhà nước đoái đến cái nông nỗi ấy mà sửa cho sở kho bạc đổi bạc một đồng cho công chăng, cho tiện việc buôn bán thì ai nấy lấy làm cảm ơn lắm.

Dịch thảo tả trở lại. — Dịch thổ tả tưởng đã hết, song nay lại trở lại phá Hà-trung. Hôm mồng 6 Tây ông phủ có điện về báo tin rằng có 12 người bị dịch ở làng Cự-thôn và Chế thôn, trong số ấy có 4 người chết. Nhà thương liền phái một ông thầy thuốc và hai thầy khán hộ đi ngay.

Nếu đã vào ổ-tô — Vừa rồi M. Mỹ có thêu kiểu cảng đi với ông phó Lục-lộ đi khám xét cái cống làm khi vừa đi qua phà Thiệu được một đoạn thì có bốn đến trễ con chưa nghịch lấy đá ném vào xe, làm cho vỡ cái khám xe, còn ông phó lục-lộ thì xuýt nữa bị phải đá ném vào mặt, M. Mỹ khi đã có dừng xe lại để hỏi lẽ trẻ kia, song chẳng chạy xa, nên phải vào trình ông phó. Nghe nói khi về tỉnh M. Mỹ có làm đơn kêu tại tòa sứ.

Cuộc đánh quần tranh giải « Coupe Saone » hôm 7 Novembre. — Theo như lời bản quán đã đăng, hôm chủ nhật 7 novembre đã có cuộc đánh quần tranh giải « Bi-ron », Khởi cuộc từ buổi sáng, cho đến chiều mới tan. Kết quả như sau này :

a) Cuộc đánh từng người : single.

1. M. Vergez (Thanh-hóa) đấu với M. Dard (Nam-định). M. Vergez được : 6/3 và 6/0.

2. M. Le Lan (Thanh-hóa) đấu với M. De Quiérresourt (Nam-định) M. Le Lan được : 6/3 và 6/0.

3. M. Gironce (Thanh-hóa) đấu với M. Aubert (Nam-định) M. Gironce được : 7/5 và 6/4.

b) Cuộc đánh đôi (double hommes)

4. MM. Vergez-Le Lan (Thanh-hóa) đấu với MM. Dard, De Quiérresourt. Phe Thanh-hóa được : 7/5 và 6/3.

c) Cuộc đánh đôi có đàn bà (double mixte).

5. M. Vergez và Mlle Coursanges-Evin Thanh-hóa đấu với M. et Mlle Aubert. Pae Thanh-hóa được : 6/1 và 6/0.

d) Cuộc đánh từng người (nữ tăng).

6. M. Vergez đấu với M. Aubert. M. Vergez được : 6/3 và 6/0.

Thế là cuộc thi này phe Thanh-hóa đại thắng, cả giải của hiệu Bu-ron lại vẫn giữ lại ở nhà Xóc Thanh-hóa không có M. Giáo ở Nam-định không có M. Emmery.

Hai ông này vì có việc ngăn trở. Nghe đâu về phần người Annam mình may mai sẽ có người trao một cái giải cho các phe Ninh-bình, Thanh-hóa và Vinh đấu.

Đấu giá quế. — Đến ngày mồng 1 tháng sáp lấy nốt 8 gói nặng tại tòa sứ số bán đấu giá một trăm phiếu quế Khoáng-xuân.

VIỆC TRUNG-KỲ

HUẾ

Tiệc mừng M Ưng-Thông được Ngự hạng bảo-tinh. — Ông Ưng Thông là một ông thầy thuốc có tiếng, có tài-nghiệp, ông sống khá to nên chính-phủ ngài thưởng ông Ngự-hạng bảo-tinh bội-tinh, thật là xứng đáng. Ở trong ngạch Y-tế ông được mở-mày lấy là người thứ hai vậy.

Ngày 5 novembre các đồng sự ông đã làm tiệc mừng rất long trọng. Có đủ các quan Tây Nam trong ngạch Y-tế đến dự tiệc.

Khi tiệc gần xong ông Phan-văn-Hi đứng dậy đọc một bài diễn-văn đại ý nói về lịch sự và công trạng ông Thông. Đoạn rồi quan năm Normet cũng có mấy lời cảm mừng ông. Cử tọa đều vỗ tay.

Ông là người Hoàng-phái mà được cái mô-đay ấy thì thật là vẻ vang cho hoàng-tộc lắm.

Ái tín. — Bản-quán mới tiếp được tin rằng ông Trần-Đức Hường lộ tự-khanh, thư ký thượng hạng tòa Khâm sứ Trung-kỳ, từ trần ngày 7 Novembre tới 11 giờ trưa tại nhà thương Huế.

Ông xuất thân vốn người rất tài, quan yêu vì cần mẫn tận tâm, bạn mến vì hòa nhã hữu ái, nên được tin ông từ trần ai cũng thương tiếc. Bến ngày 11 annam này mới làm lễ an-táng tại nghĩa-địa Bắc-kỳ.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

C'était le vieux quartier du Marché-aux-Chevaux. Ce promeneur, s'il se risquait au delà des quatre murs caducs de ce Marché-aux-Chevaux, s'il consentait même à dépasser la rue du Petit-Banquier, après avoir laissé à sa droite un courtil gardé par de hautes murailles, puis un pré où se dressaient des meules de tan pareilles à des huttes de castors gigantesques, puis un enclos encombré de bois de charpente avec des tas de souches, de sciures et de copeaux au haut desquels aboyait un gros chien, puis un long mur bas tout en ruine, avec une petite porte noire et en deuil, chargé de mousse qui s'emplissaient de fleurs au printemps, puis, au plus désert, une affreuse bâtisse décrépite sur laquelle on lisait en grosses lettres : DÉFENCE D'AFFICHER, ce promeneur hasardeux atteignait l'angle de la rue des Vignes-Saint-Marcel, latitudes peu connues. Là, près d'une usine et entre deux murs de jardins, on voyait en ce temps-là une masure qui, au premier coup d'œil, semblait petite comme une chaumière et qui en réalité était grande comme une cathédrale. Elle se présentait sur la voie publique de côté par le pignon ; de là son exiguité apparente. Presque toute la maison était cachée. On n'en apercevait que la porte et une fenêtre.

Cette masure n'avait qu'un étage.

En l'examinant, le détail qui frappait d'abord, c'est que cette porte n'avait jamais pu être que la porte d'un bouge, tandis que cette croisée, si elle eût été coupée dans la pierre de taille au lieu de l'être dans le moellon, aurait pu être la croisée d'un hôtel.

La porte n'était autre chose qu'un assemblage de planches vermoulues grossièrement reliées par des traverses pareilles à des bûches mal équarries. Elle s'ouvrait immédiatement sur un roide escalier à hautes marches boueux, plâtreux, poudreux, de la même largeur qu'elle, qu'on voyait de la rue monter droit comme une échelle et disparaître dans l'ombre entre deux murs. Le haut de la baie informe que battait cette porte était masqué d'une volige étroite au milieu de laquelle on avait scié un jour triangulaire, tout ensemble lucarne et vasistas quand la porte était fermée. Sur le dedans de la porte un pinceau trempé dans l'encre avait tracé en deux coups de poing le chiffre 52, et au-dessus de la volige le même pinceau avait barbouillé le numéro 50 ; de sorte qu'on hésitait. Où est-on ? le dessus de la porte dit au numéro 50 ; le dedans réplique : non, au numéro 52. On ne sait quels chiffons couleur de poussière pendaient comme des draperies au vasistas triangulaire.

La fenêtre était large, suffisamment élevée, garnie de persiennes et de châssis à grands carreaux ; seulement ces grands carreaux avaient des blessures variées, à la fois cachées et trahies par un ingénieux bandage en papier, et les persiennes, disloquées et descellées, menaçaient plutôt les passants qu'elles ne gardaient les habitants. Les abat-jour horizontaux y manquaient çà et là et étaient naïvement remplacés par des planches clouées perpendiculairement ; si bien que la chose commençait en persienne et finissait en volet.

Cette porte qui avait l'air immonde et cette fenêtre qui avait l'air honnête, quoique délabrée, ainsi vues sur la même maison, faisaient l'effet de deux mendiants dépareillés qui iraient ensemble et marcheraient côte à côte, avec deux mines différentes sous les mêmes haillons, l'un ayant toujours été un gueux, l'autre ayant été un gentilhomme.

L'escalier menait à un corps de bâtiment très vaste qui ressemblait à un hangar dont on aurait fait une maison ; ce bâtiment avait pour tube intestinal un long corridor sur lequel s'ouvraient, à droite et à gauche, des espèces de compartiments de dimensions variées, à la rigueur logeables et plutôt semblables à des échoppes qu'à des cellules. Ces chambres prenaient jour sur des terrains vagues des environs. Tout cela était obscur, fâcheux, biaisé, mélancolique, sépulcral ; traversé, selon que les fentes étaient dans le toit ou dans la porte, par des rayons froids ou par des biseaux glacées. Une particularité intéressante et pittoresque de ce genre d'habitation, c'est l'énormité des araignées

A gauche de la porte d'entrée, sur le boulevard, à hauteur d'homme, une lucarne qu'on avait murée faisait une niche carrée pleine de pierres que les enfants y jetaient en passant.

Une partie de ce bâtiment a été dernièrement démolie. Ce qui en reste aujourd'hui peut encore faire juger de ce qu'il a été. Le tout, dans son ensemble, n'a guère plus d'une centaine d'années. Cent ans, c'est la jeunesse d'une église et la vieillesse d'une maison. Il semble que le logis de l'homme participe de sa brièveté et le logis de Dieu de son éternité.

Les facteurs de la poste appelaient cette masure le numéro 50-52 ; mais elle était connue dans le quartier sous le nom de maison Gorbeau.

Disons d'où lui venait cette appellation.

Les collecteurs de petits faits, qui se font des herbiers d'anecdotes et qui piquent dans leur mémoire les dates fugaces avec une épingle, savent qu'il y avait à Paris, au siècle dernier, vers 1770, deux procureurs au Châtelet, appelés, l'un Corbeau, l'autre Renard. Deux noms prévus par La Fontaine...

(A suivre)

* Những hồi từ đầu, đã in thành sáu quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau này :

Phần thứ nhất.	Quyển I	223 trang, bán.	0 $ 50	Ở xa phải trả thêm tiền cước, mỗi quyển. 0 $ 20
	— II	203	— 0 45	
	— III và IV	159	— 0 35	
	— V và VI	193	— 0 45	Có sáu quyển gửi 3
	— VII và VIII	314	— 0 65	làm một gói 0 40
Phần thứ hai.	Quyển I	273	— 0 65	

Những kẻ khốn-nạn

LE-bài của Victor-Hugo, cho ông Victor-Hugo

NGUYỄN-VĂN-VĨNH, dịch

(Tiếp theo)

Đó là một xóm rất cũ, gọi là xóm Chợ-ngựa.

Người đi chơi thơ-thẩn đó, giả-sử lại có gan mà đi vượt qua bốn cái tường cũ-kĩ xung-quanh Chợ-ngựa, giả-sử lại chịu khó đi qua hẳn cái phố Petit-Banquier, đi vượt hẳn qua một cái vườn bốn bề có tường cao che kín ở bên tay phải, rồi qua một cánh đồng cỏ có những cối máy để giã các thứ vỏ cây dùng mà thuộc da, nom xa hình như những lò mà giống hải-li thường làm trên các bờ sông phương bắc, rồi lại qua một cái vườn nữa trong xếp ngổn-ngang những đui rầm gỗ, những gốc cây khô, những đống mạt-cưa cùng vỏ bào, trên có một con chó lớn xủa ran, sau rồi lại qua một bức tường dài mà thấp đã đổ nát cả, trong tường có một cái cửa nhỏ đen sì rêu đà phủ đặc, đến mùa xuân hoa lại mọc trùm, khi đến chỗ vắng nhất, thì có một cái nhà tồi-tàn, trên có mấy chữ lớn: «Cấm không được dán yết-thị», rồi thì đi đến cái đầu con đường Vignes-Saint-Marcel, là một chỗ không mấy người biết đến. Chính tại nơi ấy, gần một chỗn công-xưởng, ở quãng giữa hai bức tường vườn nhà người ta, thì thời ấy có một nhà đổ-nát, mới thoạt nhìn thì ngỡ là bé-nhỏ như một cái nhà lều của nhà-quê ở, mà thật thì nó rộng thênh-thang như một cái nhà thờ. Sở dĩ nom ngoài nó bé-nhỏ là vì nhà ấy làm đầu-hồi ngảnh ra đường cái, còn cả cái nhà thì kín ở trong, đi ngoài đường chỉ nom thấy có cửa vào và một cái cửa sổ mà thôi.

Nhà đổ-nát ấy chỉ có một từng gác.

Có ý nhìn kĩ thì chú-ý một điều ngộ, là cái cửa ra vào thì ra một cái cửa nhà tồi-tàn, mà cái cửa sổ, giả-sử không xây bằng đá vụn lại xây bằng đá tảng, thì ai cũng phải bảo là cửa sổ một dinh-thự nào trước.

Cửa ra vào thì chẳng qua là mấy tấm ván gỗ mục ở đâu chắp-nối lại với nhau rồi lấy mấy cây củi gộc mà đóng làm nẹp cho chắc. Mở cửa ấy ra thì bước ngay lên một cái thang dốc đứng mà bậc thì cao, bề ngang cũng bằng khuôn-cửa, trên bậc thang thì những bùn cùng gạch vôi bụi-bặm do-bẩn lắm, đứng ngoài mà nom vào cửa mở thì thấy cái thang dốc tuột như thể một cái thang bắc tạm cho thợ leo lên vậy, hai bên thang thì tường kín, mà lên đến nửa chừng thì tối um. Phía trên cái lỗ hổng mà có cánh cửa đậy đó, lại có một miếng ván che nho-nhỏ, giữa miếng ván đục một miếng tam-giác, khi cánh cửa đóng thì ván ấy dùng làm cửa-sổ hoặc lỗ thông-hơi. Phía trong cửa thì ai đã lấy bút chấm mực mà viết hai chữ số 52, như là hai cái thụi vào mà thành ra chữ, nhưng phía trên miếng ván dây thì lại viết số 50; thành ra ai nấy ngẫn-ngại không biết số nào là phải. Trên cửa thì bảo là số 50, mà trong cửa thì lại bảo là số 52. Trong cái lỗ tam-giác thì có một cái dề rách sắc đen như bụi, phất-phơ như là một cái màn che cửa vậy.

Cái cửa sổ thì rộng, cũng khá cao, ngoài chớp trong kính, lát từng miếng to, duy những miếng kính to lấy thì đã rạn đã vỡ nhiều nơi, đem dán giấy vào cho kín, còn chớp thì đã xô đã long cả, hình như đề nát kẻ qua đường, chứ không phải để che cho kín người ở. Những ván ngang thì đã long mất nhiều, phải lấy ván mà đóng danh vào theo chiều dọc, thành ra cánh cửa một đầu là chớp mà đầu kia thì hóa ra cánh cửa đặc.

Cái cửa bần-thỉu đê-tiện đó và cái cửa-sổ tuy đã long mà còn có dạng dài-các ấy, ai đi qua mà nom thấy nó cũng ở một nhà, thì khác nào như gặp hai thằng ăn-xin khác hạng mà cùng đi với nhau, cũng một bề ngoài rách-rưới mà bề trong không giống chút nào, một thằng thì tòng-lai vẫn là thằng kiết, mà một thằng thì như là nhà quyền-quí sa cơ.

Trèo cái thang thì lên một cái nhà lầu rộng lắm, bình như là một cái xưởng mà dùng làm nhà ở vậy, cái lòng nhà ấy là một cái luồng dài ở giữa, hai bên chia ra làm từng gian, gian rộng gian hẹp, có thể ở được, phần giống những nhà vân thì nhiều, mà phần ra những phòng vuông-vắn thì ít, các buồng ấy đều có cửa-sổ nom ra những đất chồng xung-quanh, nhưng mà vào trong thì nó tối-tăm, lụp-xụp, buồn-rầu, lạnh-lẽo như nhà có người chết. Chỗ thì thủng trên mái, chỗ thì bỏ khe cửa, nom thấy trời, ánh sáng vào lạnh ngắt, gió lọt vào buốt đến tận xương, những thứ nhà của ấy có một điều đặc biệt là có những đèn to lắm.

Bên tay trái cái cửa vào, ngoài đường cái, cao chừng ngang đầu người, có một cái cửa-sổ vuông cũ đã xây kín lại rồi, bây giờ thành ra một cái ô-tường, trê-con đi qua ném đá vào đấy.

Một phần cái nhà ấy đã phá cả đi rồi. Bây giờ lấy cái phần còn lại có thể xét được trước kia cả cái nhà nó ra thế nào. Cả cái nhà ấy chừng đã cũ được độ trăm năm. Một trăm năm, cái nhà-thờ thì gọi là mới, mà cái nhà ở thì gọi là cũ rồi. Thì ra cái nhà của người ta ở cũng ngẫn-ngũi như một đời người, mà cái nhà của Thiên Chúa thì cũng vĩnh-viễn như Thiên-Chúa.

Những người mang thư của sở bưu-chính thường gọi cái nhà này là nhà số 50-52; nhưng trong xóm thì họ gọi là cái nhà *Gorbeau*.

Sau đây ta xin nói bởi đâu mà thành tên đó.

Những kẻ hay nhặt những câu chuyện nhỏ-mọn, thì tất hẳn là biết rằng ở thế-kỉ trước, vào khoảng năm 1770, có hai ông biện-lý ở tòa án *Châtelet*, một ông tên là *Gorbeau* (nghĩa là con quạ) với một ông tên là *Renard* (con hồ). Hai cái tên ấy cụ *La Fontaine* ý hẳn đã đoán ra từ trước (cho nên mới đặt ra bài thơ ngụ-ngôn).

(Còn nữa)

KHẢO VỀ Y-HỌC CỔ CỦA TA

Cẩm-nang trích lục

(Tiếp theo)

Bổ dược đắc nghi

Hư phải nên bổ. Có bệnh hư mà bỏ lại không chịu, là vì bổ không phải lẽ đó thôi. Muốn bổ cho phải lẽ thì cần xét mạch bộ thuốc, chớ dùng hồi hoạch, rồi chớp nó thành phương. Trong sáu bộ kinh mạch, nếu một bộ nào chạy không đều (hoặc nhỏn hoặc nhỏ, hoặc nhanh hoặc chậm), tức là âm dương thấy bộ đó thiếu thăng thiên phụ, nên trong một phương lẽ phải có phần lạng gia giảm, cho được chữ trọng về một nào, (bổ thấy hay bổ hòa, bổ âm hay bổ dương) vân vân.

Đại khái : sáu bộ kinh mạch hồng, đại, hữu lực sẽ thì tức là chân âm hư nhược, nên dùng phương lục vị địa hoàng. Bằng mạch thốc-hồ-kiên bên tay vị bổ hồng, đại hơn, thì dùng phương bát vị địa hoàng ; hồng đại và đới sác, thì lại phải xem có chỉ là chân dương hay là giả dương mới điều lí được. Nếu chỉ là chân dương, thì phải tận trợ dương quang cho được rộng mà nguồn sinh hóa hoặc sẽ có chân dương bất túc, giả dược gì xong đốt lên, lẽ đâu như mặt giờ bỉ chẳng sáng, mà rồng bay sẽ động, biến loạn khác thường thì nên dùng phương lục vị gia ngũ vị nhục quế để tận trợ chân dương mà khu trục giả hỏa. Nếu chỉ biết đại khái là âm hư dương thịnh, dùng phương lục vị trí mẫu hoàng bá để tư âm dáng hỏa thì liều Côn như mạch đới sác mà là huyền sác tế sác, tại lại là chân âm chân dương cùng kiệt cả, vậy phải trọng dụng phương lục vị thiên gia quế phụ, đó đúng là tận trợ chân dương, để phục tàng long hỏa, hỏa phục thì chân âm sẽ vượng, nếu phương chỉ mạch không vì không hoãn như vị khí mạch, mà hồng đại, huyền sác như vậy, thì vị khí tất cũng hư dùng phương bát vị này, đã có bổ chân hỏa để khiếp giả dương, lại có ý tư chân dương để vượng tì thổ nữa.

Đến như lao tâm thái quá, bệnh khi no quá khi đói quá, khi lao động nhọc mệt quá, mà làm cho khí huyết hao tổn, thì phải theo bệnh thiên chân bản điều trị thì thành ra nguyên khí bị hãm, vì bệnh nguyên để thuốc ở trên, thân khí không có lẽ vượng ở dưới, mà dẫn cho có vượng cũng nữa, thì dưới cũng vượng trên lại càng hư, cũng là vô ích. Bởi vậy dưỡng khí huyết, tất phải ôn lý tì vị. Hoặc giả : Sáu bộ kinh mạch phù, đại, vô lực cả, thì là nguyên dương đại hư, thì phải dùng những phương lễ bổ dương, như bài nhân sâm lý trung hoặc phụ tử lý trung, cũng không thấy hiệu khi gì, đó là tiên thiên, hậu thiên âm dương cùng kiệt tận cả, buổi sớm có dùng phương địa hoàng, buổi tối nên dùng nhân sâm dưỡng vinh, bổ trên bổ, bổ dưới phương thốc toàn bổ xuyên khung, thay sinh đổi cho tạo địa. — Bằng thốc mạch hồng đại, xích mạch vô lực, thì là trên nóng dưới lạnh, trên thực dưới hư, thì nên dùng phương bát vị địa hoàng, gia ngưu tất ngũ vị. — Xích mạch và thốn mạch đều trung bình mà vô lực, thì nên dùng phương bát vị địa hoàng gia ngưu tất ngũ vị, nhưng xung sáng ngoài rồi chỉ lấy vào thuốc mà nóng. — Xích mạch hữu lực, thốn mạch vi nhược, thì là nguyên khí hạ hãm, dưới thực trên hư, tối nên dùng phương bổ trung ích khí cho được thăng sự. — Như vậy khí ở dưới, bốc lên, khí ở trên tràn xuống, âm dương giao hòa, bệnh thành mạnh mẽ, mà nguồn sinh hóa đều giá cũng là chân cơn.

Nói tóm lại

Tiên thiên dương hư, thì bổ mệnh môn, hậu thiên dương hư, thì bổ tì khí.

Tiên thiên âm hư, thì bổ thận thủy, hậu thiên âm hư, thì bổ âm cao và tì thổ. Vì tâm thì chủ huyết, gan thì tàng huyết, mà tì thì thống huyết và là nguồn sinh hóa.

Vả lại trong một phương thuốc đối với kinh mạch, cũng có vị nghi, vị cấm, vị nên nghi thì nên gia, vị nào cấm thì nên bỏ. Đại loại có những bệnh-truyền dùng phương thập-toàn, mà phế mạch hồng đại, thì nên bỏ xuyên khung hoàng kỳ, mà gia mạch-môn ngũ-vị. Vì mạch nên nặt-vị có tính nhuận phế và tận lực. Xu ẩn khung thì vị cay và có tính bốc, dùng lý thì khí nhiều hơn vị, nó hay làm thoát ra ngoài bì phu, hại vị này không chuyên công về tì phế. Bằng thốn mạch vô lực sẽ, thì cũng dùng phương thập toàn, bội đương-quy khứ địa hoàng thược dược vì phương này thì đại trọng bổ khí, nên dùng âm dược thuộc về âm phận (địa hoàng thược dược), còn sâm là vị dất lắm, không mấy người dùng được, thì dùng bội đảng kỳ bạch truật mà thay cho nó. — Đến như phương bát vị, thì lại với kinh mạch hiển hiện về cùng, trị trăm bệnh cũng thần hiệu cả; duy sáu bộ kinh mạch trầm vi là những vong dương, thì mới tạm không dùng đến thôi, vì trong phương này đều có quế, phụ là nhiệt dược nhưng chẳng qua dùng ít cho đủ sai khiến, không thể ít được thì thuốc âm dược một đôi quán trấn, nếu đem phương này liệu trị chứng dương vong sợ nó tiên giật âm hỏa ; — Cân lượng gia giảm, thì thọc địa có khi dùng đến hai ba lạng mà sơn thù chỉ dùng đến ba bốn đồng cân là cùng, vì sơn thù vị nó hiệu, sợ nó ít mất công hiệu của các vị khác, mà vị nó chua, thì cũng bớt lượng vị khí nữa.

Chương này hãy nói vài mối để làm chứng cớ, còn suy rộng ra cho được thấu diệu tinh hóa, thì mong ở các bực lĩnh mẫu sau này.

(Còn nữa) Phùng-năng-Tĩnh

Cách giáo-dục đời nay

(Dịch bài diễn thuyết của một vị Bác sĩ nước Mỹ)

(Tiếp theo)

2) Phải bắt giống hoa giống cây không phải là chuyên trong cái hoạt động ở trong vật chất, cốt lại cái công dụng giáo dục, sự hoạt động về sự giống loài giống cây phát sinh được nhiều hiệu quả về sự giáo dục, và lại dẫn khỏi được cái bụng tức về sự cấu tạo thức sản trẻ con. Vì như giống một cây hoa ở nơi đất ải, giống một cây ở nơi đất khô, giống một cây ở nơi khe đá ; lại xét xem giống này mọc mầm thế nào, khi đâm bông thế nào, phải cần bao nhiêu nhiệt độ, cần bao nhiêu ánh sáng, cần bao nhiêu nước tưới, đó đều là cái tri thức cần, dùng đến trẻ khi hoạt động, nếu biết những cái gì, và nên cho biết những cái gì, thầy giáo phải tùy cơ lợi dụng. Đứa trẻ khi làm những việc ấy, nhân vì sự nhu yếu về việc tự hành, tự nhiên sinh cái lòng cần tri tức. Cũng cây giống hoa là một việc nó ở, nhưng là cái hoạt động hữu dụng, không phải chuyên về đường vật chất, mà lại là cái lợi khí để dẫn dạo đứa trẻ đi đến tri thức. Cái tri thức nhờ cái hoạt động ấy mà được, nếu đã gieo đúng mà gọi thì gọi là thực vật học, khoáng vật học, hóa học vân vân. Cái phương pháp giáo dục đời nay, khác hẳn xưa kia, phương pháp đời nay, là gợi nó đi làm việc, gợi nó đi hoạt động, thầy giáo thì tùy thời chỉ dẫn : làm việc gì thì dạy việc ấy, pháp dạy không phải cứ nhồi nhét cái tri thức vào óc cho trẻ con, phải để cho nó tự làm lấy và thí nghiệm lấy.

Trên này tôi nói hai điều : một là nói sự hoạt động về giống cây giống hoa là chứa có cái tính chất cần xã hội quần dân tự trị. Thuận theo cái thiên tính tự động của trẻ con để rèn dạy nó, nuôi nấng nó cho nó tự mình phán đoán, tuổi là đã tự mình đoán định được mọi sự tốt cả gì lẫn, cái gì chưa biết bao giờ, thì đem những sự đã từng trải ra mà suy luận. Cái tư tưởng tự nghiệm và cái tính thích hoạt động, đó là cái tính chất rất cần thiết không thể nào thiếu được của xã hội quần dân tự trị. Thuận theo cái tính tự động của loài người mà làm giáo dục, thì mới có tự do của được nhân thì thích hợp với cái tư cách của xã hội quần dân tự trị. Cái quan niệm tự mình coi quần lấy mình, không muốn để người khác dẫn coi quần mình, để là cái tính tự nhiên của loài người, ai ai cũng có, mà làm sao ở phương Đông dân trí phát đạt lại chậm như thế, thì vì người ta nghĩ sai, phần nhiều người cưỡng ráng mình quần trị lấy mình là không xong việc, phải có người đứng bên thắng thúc đốc mới được. Xưa kia người ta dẫn cho rằng chỉ có bậc thánh hiền hiểu mới quản dẫn lấy mình được, người thường thì phải nhờ người khác quản dẫn, cho nên phép giáo dục không chú trọng dạy người ta tự mình quản dẫn lấy mình ; phép giáo dục đời nay thì chú trọng về sự tự tưởng độc lập và sự phán đoán của mọi người, để rèn dẫn lấy nhân tài thích hợp với cái tư cách ở xã hội quần dân tự trị.

Mọi bậc hiền triết đời xưa ở nước Hi-lạp có nói : « Thế nào là nó là ? nó là là người không có sinh ý gì, lấy ngôn luận của người khác làm ngôn luận của mình, lấy ý tứ của người khác làm ý tứ của mình, chỉ có nghe người sai khiến rồi làm dần mà thôi. » Tự do với nó là mình khác nhau xa lắm, tự mình lập lấy ý tứ, rồi lại theo cái ý tứ của mình, có làm phương hướng sự hành vi của mình, nếu sự làm việc, không chuyên nó nữa, thế mới là chân chính tự do, đó là một cái điều tinh rất cần nhân dân ở cái xã hội tự trị không thể nào thiếu được. Người xưa nói tự do, cho là hồ nắt sự quan thúc là tự do, thế là sai, thế là phóng túng, chứ không phải tự do ; chân chính tự do là tự mình phát khởi được ý tưởng, rồi lại đem cái ý tưởng ấy ra mà định cái phương hướng hành động, cho cái ý tưởng ấy được thực hiện ra ; Nếu muốn ẩn ẩn cho người nào cũng có cái năng lực như thế, không thực hành cách giáo dục của chúng ta nói đây thì không thể nào được.

Cái phương pháp giáo dục tôi nói ở trên đó, là cốt cần lấy cái tri thức ở trên tờ giấy. Vì như một cái vườn hoa ở nhà trường, về danh từ loài thực vật, hiểu rất nhiều, nhớ rất nhiều ; khi tốt nghiệp ở nhà trường ra, không giữ đến cái vườn ấy nữa, về sau cũng giống giọt cả, hễ về việc thực, thì người học rộng hiểu nhiều, vì với anh làng cây không hiểu được, không biết việc nên trồng cây cối cho sạch xa nhau mấy. Những cái mình học được nhờ được ở trong nhà trường, không ứng dụng được với sự nhu yếu của xã hội, tôi cũng chỉ là cái học thức vô dụng mà thôi.

(Còn nữa)

Σ dịch tì nật.

Các việc linh trưng và đấu giá

Đến ngày 20 novembre 1926 hồi 16 giờ tại sở Công-chính Hanoi sẽ đấu giá mua 7 lô 31.700 $ đã đi dùng về việc trị thủy trong năm 1927.

Lô thứ nhất	3.900 $	3 ky qui tạm	250 $
— nhì	2.200 $	—	125 $
— ba	3.800 $	—	140
— tư	3.700 $	—	140
— năm	4.500 $	—	225
— sáu	5.100 $	—	250
— bảy	7.400 $	—	245

Đến ngày 29 novembre 1926 hồi 16 giờ 15 tại sở công-chính Hanoi sẽ đấu giá làm một tòa nhà lớp-học trường kỹ-nghệ thực hành ở Haiphong.

Việc làm đáng giá	15 476 $ 94
Ký quĩ tạm	260 $ 00

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public)giá. 2 $ 00

2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2 . 00

3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. . . . . 1 . 50

4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. 3 00

(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tỉnh ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp có

Bán tại hàng-quán.

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Apprendre pour comprendre

(Extrait d'un discours prononcé à l'Université Indochinoise le 12 Septembre 1926)

J'évoquais, presque malgré moi, les temps déjà lointains où, jeune étudiant, m'initiant passionnément aux plus austères des sciences, j'entrevoyais, pour la première fois, les profondes et obscures raisons qui unissent, dans leurs origines, les sciences et les civilisations d'Europe et d'Asie.

Hé quoi : c'était donc vrai : la géométrie, l'astronomie, toutes les sciences exactes de l'antique Egypte, celles de la Grèce, mère de nos civilisations méditerranéennes, celles de l'Assyrie ensevelie, celles des Indes, celles de la Chine, celles des Arabes, étaient comme des rameaux puissants d'un même tronc qui, dans la suite des âges, auraient connu les frondaisons luxuriantes et les époques stériles. Sur tous les rivages du monde, à l'est et à l'ouest des phares avaient resplendi, d'un incomparable éclat, pour être un jour submergés dans la nuit, mais d'autres phares lointains s'étaient allumées à leurs rayons, en sorte que la flamme sacrée avait survécu et que les épaisses ténèbres de la barbarie n'étaient point parvenues à envahir la face entière de la terre. Et je m'efforçais, malgré les lacunes de l'histoire, de suivre et de m'expliquer les phases de la science humaine dans les diverses régions du globe et d'en constituer l'unité profonde. C'est alors que je me suis juré de ne pas mourir sans m'être approché un jour des mystérieux berceaux de la pensée asiatique, sans avoir tenté de collaborer, dans la mesure bien modeste de mes forces, à la compréhension mutuelle des cerveaux d'Occident et d'Orient.

Cette parole que je m'étais donnée à moi-même, je l'ai tenue aujourd'hui. Car l'âge n'a pas altéré chez moi les convictions de ma jeunesse. Au contraire, ce que m'ont appris les études que j'ai poursuivies comme les événements auxquels j'ai été mêlé, c'est que malgré les divergences de langues, de lois et de mœurs, malgré les évolutions et les accidents de l'histoire qui semblent parfois se contredire, deux principes sont communs aux grandes civilisations du monde et dominent toutes les manifestations durables de leur pensée: la justice dans le domaine intellectuel, la justice dans le domaine moral.

(A suivre) M. Painlevé

Học để hiểu

(Trích dịch bài diễn-thuyết đọc ở trường Đại-học Đông-Dương 12 tháng 9 năm 1926)

...Tôi quen cái thói quen lắm khi không thể đồng ý được — hễ tưởng đến cái thứ ấy cách nay đã ba bảy năm là một người học sinh, ngày đêm nghiền ngẫm những cái khoa-học thuần-túy và khó-khăn nhất trở, nghĩ đến ngẫm một cách hăm-mê say đắm, chính vào hồi ấy, tôi đã nhận được một cách đại khái và là lần thứ nhất những cái nguyên-lý căn-bản tối-tăm nó dắng buộc những khoa-học mà những sự văn-minh Đông Á và Tây-Âu ngày từ hồi ngu-thủy.

Ở quá khứ thực, thế mà là sự thực: kỷ-hà học, thiên-văn học, hết thảy các khoa học đáng sự thực của Ai-cập thượng-cổ, của Hy-lạp là gốc của văn-minh miền Địa-trung-hải, của Assyrie mai-một của Ấn-độ, của Trung-hoa, của người Á-lạp-bá, khảo gì những cành cứng mạnh của một gốc, cái gốc ấy về sau hàng mấy thế-kỷ được biết thời-kỳ oanh là nam-thanh tươi tốt hoặc trơ-trọi khô-cằn. Khảo bốn bể, Đông, Tây các ngọn hải-đăng chiếu sáng rực ở về-sáng, rồi một ngày kia lại bị chìm đắm trong đêm tối, nhưng lại có những ngọn hải đăng khác theo ánh sáng ấy mà nhóm lửa, thành thử ngọn lửa thiêng-liêng còn cháy đến ngày nay mà những màng nhá-nhem gió-mưa dày cũng không thể nào tràn khắp mặt địa cầu được. Và tuy có nhiều khu tối-điểm ở trong lịch-sử tôi hết sức tìm theo giảng-giải từng thời kỳ khoa học loài người trong khắp địa cầu, số tuy lập một tự khoa-học hợp nhất chắc chắn. Vì vậy tôi thề rằng trước khi chết tôi có một ngày gần tôi được cái mừng gặp hướng-tri tương-lai Á-đông, tôi tự thấy lực rất bé mọn tôi thể giúp vào sự làm cho hai khối óc Á Âu biết hiểu lẫn nhau.

Cái lời tôi thề với tôi ấy hôm nay là ngày giờ tôi thề đó, vì rằng tôi tay mỗ nay một giờ mà những điều tôi tự chắc trong buổi thanh-niên không có giảm đi phần nào. Trái lại, bao lại, nhờ về sự học vấn của tôi và về những cơ hội mà tôi được dự vào, tôi có nhiều tin ở một điều rằng tuy có khác tiếng, khác lối-lề phong-tục, tuy có sự tiến-hóa sự biến động bất thường của lịch sử có khiến nhân trái nhau, tuy vậy mấu chốt vẫn có hai nguyên-lý chung cho cả văn-minh rực-rỡ, vượt qua cả các tư-tưởng phát hiện lâu dài về thời-thượng, thì có lẽ phải, về đường tinh thần, thì có công lý.

(Còn nữa) Trần-Anh.

Cuộc đua xe đạp vòng quanh nước Pháp năm nay

(Tiếp theo)

Đoạn thứ 9 — Bordeaux Bayonne

4 Juillet — 189 km.

Là đoạn ngắn nhất trong toàn cuộc mà khởi hành cũng khi muộn nghĩa là mãi đến 7 giờ sáng mới chạy. Quãng này đường đã dễ đi, lại thêm 3 bên vệ đường, cây cối um-tùm rất là vui mắt, khi gần đến Hosten (45 km) thì có 21 nhà thể dục đạo bà đi xe đạp chạy ra đó, rồi 80 người theo sau. Bấy giờ các nhà đều tỏ lòng hâm-hở. Đi qua rừng thông ai cũng có ý lưu liệu, cầm cao tay lái, quan-sát phong cảnh, nên đoạn này đi khi chậm hơn các đoạn trên kia. Bọn chạy đầu 55 người tới Bayonne đầu một giờ chiều. Franz bằng hai hơn cả. Vandambrouck thứ nhì, Bouhenbin thứ 7, Lucien Buysse thứ 8, Jules Buysse thứ 9 v. v. đều đi hết 7 giờ 38 phút 19 giây. Tuy đoạn này mỗi giờ đi được có 24 km 756 thước thôi.

Nay thử tính cộng tất từ đoạn đầu cho đến đoạn thứ 9 này, thì Vanslembrouck vẫn đứng đầu, 9 đoạn cộng là 3 149 km đi hết 126 giờ 59 phút, và hơn những người sau này :

Dejonghe	1	phút	9	giây.
J. Buysse	6	»	17	»
A. Bescolt	10	»	45	»
Tailleu	10	»	45	»
Cu e er	11	»	20	»
Van de Cas'e le	13	»	22	»
L. Buysse	22	»	51	»
Parmentier	28	»	24	»
Martin e to	37	»	12	»
Bottesch'a	45	»	23	»
Pe skman	48	»	6	»
Sell er	48	»	40	»
Fran z	49	»	43	»
Be le ger	59	»	43	»
J sepn Pé 1 giờ	8	»	10	»
Decor e 1 giờ	12	»	35	»
Aymo 1 giờ	15	»	27	»
B do 1 giờ	15	»	31	»

vân vân.

Đây là tạm tổng kết những đoạn đã đi, tuy Vanslembrouck đứng bậc nhất, song vẫn chưa có thể biết chắc rằng ai nhất ai nhì, số là từ đoạn khó khăn sau này trở đi, mới có thể ấn theo và đoán xem ai hơn ai kém được.

Đoạn thứ 10 — Bayonne-Luchon

4 Juillet 326 km.

Đoạn này không những khó-khăn mà lại rất là nguy hiểm, vì trời mưa lắm tập, đường đất khó đi. Đến đây còn có 76 người dự cuộc mà thôi, được nghỉ ở Bayonne một ngày, khởi hành lúc 2 giờ sáng ngày 6 juillet. Trời đã ra mưa, ai nấy đều tỏ ý ngại ngùng, song vẫn lên đốc xuống ghềnh, ra công cổ sức, khi giá lạnh lẽo, trải gió gội mưa, muốn nhà bị số mũi và tức ngực, đến nỗi phải bỏ thi. Thật đáng tiếc thay cho 2 nhà đã nổi danh tiếng xưa nay là Bottechia và Adelin Benoit, Bottechia bị đau thận ở dọc đường và rất là khốn khổ vì khi lên đốc Aubisque (cách Bayonne 189 km), nên đến Argelès (217 km) chậm mất 40 phút, bắt đầu đi phải bỏ thi ; còn Adelin Benoit thì bị ngã trong khi xuống đốc Aubisque bị thương ở đầu, không thể chạy được nữa, rồi cũng bỏ thi nốt, 2 nhà này thật bất hạnh lắm vậy. Lại còn bọn Joseph Pé, Huot, Gabillot, Martinetto v. v. cũng đều thất bại cả (Martinetto bị ngã gãy xe ở Arrès).

Xem ra đoạn này Lucien Buysse rất là hăng-hái và khôn-khoản lắm. Từ lâu biệt nơi kiểm-soát Eaux-Bonnes (177 km) đi lâm tiên-phong chạy trước độ một mình leo lên đốc núi Aubisque (cao hơn bình địa 1 748 thước) Omer Huysse và Parmentier cũng theo sau song chậm hơn Lucien 1 phút 43 giây Dejonghe chậm hơn 3 phút và Aymo 8 phút v. v. Nương khi qua được đốc Torles và đốc Soulor thì Dejonghe lại theo kịp Lucien.

Đến Tourmalet rất là cao hiểm và đá (cao hơn bình địa 2 122 thước) Dejonghe cùng Lucien Buysse lên được một nửa đường thì bị Tailleu đuổi kịp. Dejonghe một quá, phải xuống đất nghỉ ăn một hồi. Tailleu lên đến đỉnh núi, nhanh hơn Lucien Buysse được 1 phút, Aymo chậm 5 phút, Deves chậm 13 phút, Dejonghe và Bellenger chậm hơn 23 phút v. v. Đường đã dốc lại lội, không thể đi được đều phải xuống xe dắt lên cả.

Khi tới chân núi Aspin (cao 1 497 thước) Tailleu nặng nước đi, bị Lucien bạn, bấy giờ Lucien lại vượt lên, rồi một mình chạy trước, Aymo cũng trèo qua Tailleu, rồi cũng Lucien xuống đốc, theo được 11 phút, Lucien lại chạy một mình, leo qua đốc Peyresourde (cao 1545 thước) là cái đốc cuối cùng trong đoạn này. Ấy toàn cuộc cũng chỉ ăn thua về những quãng đường khó khăn này. Lucien Buysse thật là một tay đã có bạnh-phúc và tài năng vậy. Khi lên đỉnh núi thì nhanh hơn Aymo 22 phút, độc một mình tới Luchon đã tối mịt rồi.

Tính ra trong 326 km. trèo qua những mười mấy cái đốc ngày-hiểm đi hết 17 giờ 12 phút 4 giây, Aymo thứ nhì đi hết 17 giờ 37 phút 52 giây. Deves thứ 3, 17 giờ 41 phút 53 giây, Buskman thứ 4 17 giờ 52 phút 4 giây, Franz thứ 5, 17 giờ 54 phút 23 giây. Tailleu thứ 8, 18 giờ 24 giây, Dejonghe thứ 12, 18 giờ 20 phút 26 giây. Rossignoli thứ 18, 18 giờ 49 phút 35 giây, Vanslembrouck thứ 20 19 giờ 2 phút 51 giây, v. v. Trong 76 người khởi-hành, mà chỉ có 47 người về tới nơi thôi. Như thế đủ biết rằng quãng đường này đã khó-khăn lại nguy-hiểm, khiến cho người nào người ấy phải một phen thất-kinh, và lại quãng đường này thôn xá thì hiểm, non lành lại nhiều, đường lối đất lắm, gió lạnh mưa rơi, cho nên đi rất chậm. Lucien Buysse về trước tiên, mà bình quân mỗ giờ chỉ đi được có 19 km. thôi, nhưng đã chiếm ưu thắng rồi.

Ta sử xem cái biểu thống-kê cuối cùng đoạn thứ 9 vừa rồi, thì Lucien Buysse mới có thứ 8, kém Vanslembrouck là người thứ nhất những 22 phút 51 giây, thế mà hết đoạn thứ 10 này, Lucien Buysse nhảy vọt lên bậc nhất, mà Vanslembrouck lại sụt xuống tận thứ 10, mà lại kém Lucien Buysse những 1 giờ 27 phút 56 giây, độc giả duyệt cái bảng tạm thống kê sau này thì sẽ biết ai hơn ai kém, và có thể đoán trước rằng ai sẽ quán quân trong toàn cuộc vậy.

(Còn nữa) Phy-Tehẩn-Lon.

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI ĐỒNG CHỈ 0$10 MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, để giúp các bạn đọc báo, cần mua-bán đổi-chác thứ gì, thật rất dễ tìm mà giá đáng vào mục này lại rẻ tiền.

Giá tính cứ 0 p. 10 một dòng, các ngài chỉ mất độ 2, 3 hào cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho ngài nào cần mua-bán thứ gì, cứ xem ở lời rao vặt, đã chia ra từng mục, thật tiện mọi đường.

Giá 0 p. 10 một dòng, là tính cho các ngài không mua báo đồng-niên, còn ngài nào mua báo đồng-niên, khi nào muốn đăng vào mục rao hàng này, thì xin gửi cho bản-quán cái giấy cacông-bảo, bản-quán xin tính rút xuống 0 p. 08 một dòng.

B. Q.

Nhà đất bán

(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất linh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ, Hỏi tại M. Ng.-văn-Toán, 61, phố hàng Bông, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Bán một cái nhà tây ở Haiphong, Boulevard Henri Rivière, số 32, giá 4.500 $ 00. Hỏi tại số 7, Julien Blanc, Hanoi. 5.804

Vì đi xa mà bán : một cái villa có đồ đạc, có đủ các nhà phụ ở giữa Đồ-sơn. Xây bằng Ciment, đá và gạch. Lợp ngói tầu. Trông ra bể và miền chung quanh đẹp tiện nhất. Có đường đi riêng. Có 2.300 thước ngoại giá lại còn một miếng đất 250 thước vuông để làm chỗ để auto. Người muốn mua giá dân cũng được.

Giá 4.000 đồng. Hỏi tại nhà báo. 5.925

Muốn bán 3 cái nhà gạch, một từng, số 7, 9 và 11, phố Mỗ-lao ở gần cầu, tỉnh Hà-đông, (mặt trước trông ra chỗ xe-điện đỗ). Ai muốn mua cả 3 cái, hoặc từng cái một cũng bán. Hỏi tại N° 15, Rue des Vers blancs, Hanoi (tức là phố hàng Ruoi). 5.933

Có nhiều nhà ở thành phố Hanoi muốn bán hỏi ông Gobert, Maison Denis-Frères, Hanoi. 5.945

Nhà cho thuê

(Maisons à louer)

Nhà số 4 phố hàng Giò (B^d Gia-long) cho thuê. Hỏi tại nhà báo. 5.927

Xe ô-tô

(Automobiles)

MỘT DỊP TỐT

Vì thôn nên muốn bán bớt một cái ô-tô hiệu Peugeot 10 mã-lực, 5 chỗ ngồi, có đủ các đồ phụ. Ai muốn mua đến hỏi tại nhà báo. 5.899

Vì đi xa nên bán: Auto 10 c.v. *Rolland Pilain* chạy thật tốt. Từ khi mua chưa hề chữa qua. Có đủ cả áo xe và nhiều đồ phụ. Đèn secours mạ kền thật sáng. Người muốn mua giá dân cũng được. Giá 1.200 đồng. Hỏi tại nhà báo. 5.924

Bán một cái auto Renault 6 mã-lực, mới chạy được một năm. Máy còn tốt. Hỏi tại đường 33, (hàng Bán dưới) số nhà 38. 5.935

Muốn bán một cái xe ô-tô « Citroën » 10 Mã-lực, giá rất hạ. Hỏi tại nhà báo. 5.936

Bán ô-tô « Salmson » 10 mã-lực, kiểu xe thượng-hạng. Còn mới. Thiệt là một dịp tốt. Hỏi tại nhà báo. 5.942

Muốn bán một cái xe ô-tô « Peugeot » cũ 12.000 km. máy móc rất tốt, vài bọc đệm rất mới. Rất nhiều đồ phụ.

Hỏi tại : 110, Jules Ferry, Hanoi. 5.946

Xe đạp, xe mô-tô

(Vélos, motos)

Vì đi xa muốn bán cái xe đạp hiệu « Peugeot » hỏi tại bản-quán, sáng 7 giờ đến 11 giờ; chiều 2 giờ đến 6 giờ. 5.941

Súng và chó săn

(Chasse)

Muốn mua một khẩu súng săn « Verney Carron » calibre 20. Hỏi tại nhà-báo. 5.766

Sách vở

(Livres)

Muốn mua một pho tự-vị cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đáng 7 quyển một pho. Hỏi tại số 20, Phố Tiền-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tùng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.809

Muốn mua :

(On achète)

Muốn mua tủ gương đựng quần-áo, tủ kính đựng sách vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại nhà-báo. 5.891

Trường học

(Boniez)

Leçons de Français, jusques et y compris la Rhétorique.

Leçons de Latin, Cours Préparatoire et 1re Année par Professeur Français qui se rend à Domicile. Ecrire : L. P. 125, Rue Duvillier. Prière donner adresse exacte. 5.795

Lặt vặt

(Divers)

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán. 5.808

MUỐN BÁN :

3 collimateurs ; 1 grand niveau d'eau 2 boussoles d'arpenteur ; 1 mire.

Hỏi ông GRENÈS, ở số nhà 3, phố Jauréguiberry, Hanoi. 5.930

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết trước : tiền mua báo bắt phải trả trước. Vậy nếu hết quí này mà thấy gửi tiền cho : hễ không có tiền gửi báo ấy mua thì bản quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho sớm

LE PARFUM DES HUMANITES

(Sở Kỳ Thanh-Hoa)

Soạn-giả : B. VAYRAC

Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Giá cho Tây và anh Quốc-ngữ đổi nhau, giá mỗi quyển : 2$00

Giá cho Tây riêng nước chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển : 1.00

Ở các nhà, xin đính thêm tiền nước gửi Recommandé : 0$30 thì 2$00 và 0$20 thì 1$00

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

số 105.

SÁC-TỐNG

Dương-gia-tướng

TUỒN-ĐỒ-MỤC dịch thuật

Dương lạo-lang nghe nói, cười mà bảo rằng :

— Cớ lẽ nào phụng mệnh đi sứ mà lại quên văn-thư. Đưa gian-tặc kia đi thì không kể, chỉ nên mới bảo ra kẻ ấy.

Nói xong, truyền cởi trói cho *Chu-phác* mời vào trong quân-trướng, hai người cùng nhau làm lễ tương-kiến. *Dương* lạo-lang nói :

— Tướng quân có còn nhớ việc giao *Phan nhân-mỹ* ở *Ba-đông* thuở trước không ?

Chu phác nói :

— Cuống tôi cũng vẫn còn nhớ.

Dương lạo-lang nói :

— Tướng-quân là người cố-cựu của tôi, không can chi mà phải lo ngại.

Nói xong, truyền đặt tiệc khoản-đãi, giữ *Chu phác* ngồi chơi tại đấy trong một đêm. Ngày hôm sau, sai người đưa *Chu phác* đi qua *Tam-quan*. Lại nói chuyện *Vương-khám* đem sự đã *Ô-châu* ta trước, nhờ cậy-thần vào tâu với *Tiêu* thái-hậu. Khi vào triều-kiến, *Tiêu* thái-hậu trông thấy *Vương-khám*, hỏm hỉm nỗi giận đập bàn mà quát mắng rằng :

— Bây gian-tặc kia, ta chỉ những muốn xử xác mày ra, để mà ăn thịt cho hả cơn lòng căm tức của ta! Ai ngờ ngày nay tự mày lại đâm đầu đến chỗ chết.

Nói xong, truyền quân đao-thủ giải *Vương khám* ra pháp trường để phân thây trăm mảnh. Quân đao-thủ vâng lệnh, vâu trói *Vương khám* giải pháp trường.

Da luật hưu-kha tâu với *Tiêu* thái-hậu rằng :

— Xin thái-hậu hãy nguôi cơn giận, *Vương khám* về đây, rất có muốn thương-nghị việc gì chăng. Bởi khi hắn nói không hợp lý, bấy giờ sẽ đem hành-hình, cũng chưa lấy chi làm chậm.

Tiêu thái-hậu vẫn còn căm tức chưa nguôi. *Da luật-học sĩ* lại tâu rằng :

— Muôn tâu thái-hậu ! *Vương khám* ở trong tay ta, khác nào như con chim trong lồng, muốn giết lúc nào chả được. Xin thái-hậu hãy khoan dung mà cho hắn nói.

Tiêu thái-hậu lại truyền lệnh hãy tạm tha cho *Vương-khám* mà cho được giải bày ý-kiến. *Vương-khám* ran sợ hãi lắm, rồi mới dám cất tiếng mà tâu rằng :

— Muôn tâu thái-hậu ! Kẻ hạ-thần từ khi vào *Trung-quốc*, không phải là không hết lòng nghĩ cách để mong bảo toàn cái ơn trời bể của thái-hậu, ngặt vì cơ hội chưa gặp, cho nên cũng biết làm ra thế nào. Nay vua *Tống* muốn đổi lấy bản đồ của nước *Liêu* ta, bắt phải trước về *Trung-quốc*, lại định cất đại-binh sang đánh *U châu*. Kẻ hạ-thần sợ quân ta vừa mới thua trận thì khó lòng mà đối địch cho nổi, bởi vậy kẻ hạ-thần tâu với vua *Tống* xin phụng sắc chỉ sang đây, để liệu cách thu-xếp cho hiếu, may ra có thể bảo-toàn được cái cơ triều-đình nước *Liêu* ta vậy.

Tiêu thái-hậu nghe lời tâu, đổi giận làm lành mà bảo rằng :

— Thế thì nhà ngươi có tìm ra phương kế gì để phân lại *Trung quốc* được không ?

— Hiện nay các hộc tướng-tướng bên *Tống* đều ra vâng cả, chỉ có mười vị văn-quan đại-thần ở trong triều-đình mà thôi. Xin thái-hậu tạm phóc thư trả lời rằng *Vương-khám* nay chưa quan còn nhỏ, chưa đáng thay mặt *Tống-triều*, vậy nên cho mười vị đại-thần đến hội tại *Cửu long các*, nước *Liêu* sẽ xin dâng bản-đồ quốc-thổ. Khi chúng đã đến hội rồi đấy, ta đem quân vây mà bắt sống, rồi sai sứ sang *Trung-quốc* nói với vua *Tống* đổi phải chia đất thiên-hạ, mới chịu thả trả các vị đại-thần về. Vua *Tống* lấy các vị đại-thần làm trọng, tất phải nghe lời. Bấy giờ ta lại thừa thế nghỉ cách tiến binh sang đánh, quyết sao cũng được thành-công.

Tiêu thái-hậu nói :

— Ai có thể phụng-mệnh sang *Trung-quốc* bây giờ ?

Vương-khám tâu rằng :

— Kẻ hạ-thần lại xin phụng mệnh.

Tiêu thái-hậu tức thì viết thư giao cho *Vương-khám* đem về nộp *Tống*. *Vương khám* sụp lạy *Tiêu* thái-hậu rồi ra *U châu* lên đường trở về *Biện kinh*. Khi *Vương-khám* về đến nửa đường, gặp toán quân của *Chu-phác*.

Vương khám thuật chuyện cho *Chu-phác* biết rằng *Tiêu* thái-hậu đã viết thư trả lời. *Chu-phác* mừng-rỡ kể sự cho xiết, lại cùng *Vương khám* theo lối đi dàng sông *Hoàng hà* trở về bản *Tống*.

Về đến *Biện-kinh*, *Vương khám* vào tâu với *Tống Chân-tôn* rằng :

— Muôn tâu bệ-hạ ! kẻ hạ-thần phụng mệnh đi sang nước *Liêu* thì *Tiêu* thái-hậu tiếp được sắc chỉ, vui lòng mà xin dâng bản-đồ. Nhưng *Tiêu* thái-hậu có nói rằng việc này là một việc rất hệ-trọng, mà kẻ hạ-thần chưa quan cao chức trọng, chưa đáng thay mặt cho *Tống triều*, vậy xin cho mười vị đại-thần đến hội tại *Cửu-long cốc*, rồi nước *Liêu* sẽ sai người đáng nộp bản đồ. Kẻ hạ-thần cứ đến tâu trước bệ rồng, dám mong long thể xét.

Tống Chân tôn nghe lời tâu, rất lấy làm bằng lòng, truyền lệnh sai mười vị đại-thần sửa-soạn khởi hành.

HỒI THỨ XL

Lại nói chuyện mười vị đại-thần triều *Tống* bấy giờ tức là *Bát vương* điện-hạ và bọn *Khấu chuẩn* Các vị đại-thần cùng nhau kéo đến hội tại trong phủ *Bát-vương* điện-hạ để thương nghị.

Khấu chuẩn nói :

— Việc này tôi chắc là cái kế của gian-tặc lừa, nếu chúng ta đi, thì có sự nguy-hiểm.

Các quan đại-thần đều nói :

— Thần-thượng đã giảng chỉ sai đi, khi nào chúng ta lại còn dám từ chối.

Bát-vương điện-hạ nói :

— Các ngài nhớ lo ngại ! Khi ta đi qua *Tam quan-trại*, nên vào nói với *Dương* lạo-lang, để *Dương* lại lang đem quân đi giúp thì chắc thế nào cũng giữ được vẹn sự vậy.

Bọn *Khấu chuẩn* mừng rỡ, cảm tạ ra về. Ngày hôm sau, mười vị đại-thần vào bái-yết *Tống Chân-tôn* để xin khởi hành.

Tống Chân-tôn nói :

— Các ngươi phụng mệnh đi chuyến này rất có quan-hệ cho xã-tắc, vậy nên phải lưu tâm cẩn-thận lắm mới được.

Bát-vương điện-hạ và bọn *Khấu-chuẩn* sụp lạy tạ ơn rồi ra, đem quân tự đất *Biện kinh* tiến đường đi sang *Tam-quan trại*, sai người phi báo trước cho *Dương* lạo-lang biết. *Dương* lạo-lang hỏi *Mạnh lương* và *Tiên-tán* đem quân đi đón.

Khi *Bát vương* điện-hạ cùng các đại-thần đến gần *Lương môn-quan* gặp một toán quân kéo đến thì ra là toán quân của *Mạnh lương* cùng *Tiên tán*.

Mạnh lương ngồi trên mình ngựa quát to lên rằng :

— Có phải *Bát-vương* điện-hạ đi đấy đó không ?

Bát vương đến gần trước ngựa mà báo rằng :

— Tướng nào đó, nên phi báo cho *Dương* lạo-lang hiểu.

Mạnh lương nghe nói, vội vàng xuống ngựa phục ở bên đường mà thưa rằng :

— Chủ quan tôi mới sai em cháu tôi đem quân tới đây để đón các vị đại-thần. *(Còn nữa)*

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Một đồ hàng có chất lộ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11$50
BÁN TẠI HIỆU:
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Beri, — HANOI
3011

Cải-lương Hí-viện
RẠP HÁT MỚI
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi

Trước khi diễn *Kim-vân-Kiều* (Hồi thứ 2) Hát chèo cải-lương, thời bản viện diễn luôn ba tích hát chèo cổ rất hay để hiến các quí khách.

Tối thứ ba 16 Novembre
PHAN TRẦN
Hát theo đúng lối cổ song có sửa đổi lại cách ra trò cho hợp cảnh.

Tối thứ tư 17 Novembre
PHƯƠNG HOA
Hay và cảm-động nhất hồi Phương-Hoa đêm lên ra mộ mẹ chồng than khóc.

Tối thứ năm và thứ sáu 18, 19 Novembre
sẽ diễn
KIM-VÂN-KIỀU
(Hồi thứ II)
Hát chèo cải-lương
Soạn giả: Nguyễn-ngọc-Chân
Hồi thứ 1 diễn đi diễn lại bốn lần đều được vừa ý các khán quan, thế mà hồi thứ 2 này lại hay hơn thời chắc hẳn không đến nỗi phụ lòng tuyển-ái của các quí-khách.
Đúng 8 giờ 30 mở màn, mời các ngài chiếu cố đến đúng giờ mà xem *cảnh hoạt-tượng* lần này bài trí khác hẳn lần trước.

GRAND ARRIVAGE!!!
Lits Hongkong (piliers carrés) en cuivre doré et tous accessoires pour literie.
Glaces biseautées et unies toutes dimensions et formes -- pour ameublement -- Grand choix du Baguettes Dorées pour encadrement et tenture.
TRỊNH-XUÂN-NGHĨA.
7 Rue du Chanvre Hanoi -- Tél. n° 250.

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:
ABLENNOL
là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiện.
Chế toàn bằng chất: Santalol chất: Salol và chất: Uroformine
Giá 1$30 một hộp

NHẬN DỊP BẠC CAO
Không dân có hàng rẻ bằng

Dịp tốt ai mới nhận được ở bên Tây gửi sang những món hàng sau này: *Giày pai tây đi khiêu vũ, rộng là của thứ Bon gọi Bọc Lanh, rọc Tim, bao cổ, bao mặt, đều có cả. Kiểu tối lại có bán các thứ: Nước Hoa, Sáp Thơm và Bài Mặt hiệu « KIDAC ». Khân dịp giá tiền bọn tây cao, cho nên tất mua được những thứ hàng trên này có lắm. Ai giá bây giờ với mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc ba tới 5 hào, vậy hôi giá được bao nhiêu tôi xin hiến các quí-khách hết cả. Quí-khách chiếu-cố đến mong hàng ở bên nước có hết nhe là sẽ sang, nhưng xin mau ngay, bắt đắc dĩ đợi vậy chính là cái buổi mà chúng nên bằng trên mấy bữa chạy lắm. Kính cáo.*
ĐỨC-LONG, 32, Rue des Pavillons-Noirs
Chú ở, Nhà Hàng Mã-Mây Hanoi

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 16 Novembre 1926
Hát tuồng
TANG ĐẠI CẢI NỮ
NGỘ LƯƠNG-DUYÊN
Tích hát này rất hay, và vui trò: đã diễn lần trước được nhiều quí-khách ban khen và hoan nghênh lắm.

Tối thứ tư 17 Novembre 1926
Hát tuồng
TẠP KỊCH TRÍCH DIỄN
1° QUAN HƯNG TRƯƠNG BÁO TRANH CÔNG
Diễn hồi Quan-Hưng và Trương-Báo tranh nhau đi đánh bảo thù cho Trương-Phi, rồi giết được Phan-Chương. Có than vãn nhiều câu rất hay.
2° MẮM BÁN HƯƠNG
(Hài kịch)
Tích này rất vui ai xem cũng không thể nhịn cười được. Quí-khách có đến xem hát thì mới rõ.
3° HÒA-THƯỢNG ĐẢ HÒA-THƯỢNG
Tích hát này, rất hay và vui trò; vui nhất là chỗ Điên-chi-Quán đánh nhau với lũ sư hổ mang.

Hai tối hát tuồng thu hạ giá là:
Tối thứ năm và tối thứ sáu (18 và 19 Novembre 1926)
Mỗi tối diễn hai tích
GIÁ CHỖ NGỒI:
Ở trên gác thu: 0 p.40 0 p.20 0 p.15 0 p.10
Ở dưới nhà: Hạng nhất, hạng nhì, hạng ba đều thu đồng loạt một hào (0$10)

Tối thứ năm 18 Novembre 1926
Hát tuồng
Diễn luôn hai tích:
1° TAM ANH CHIẾN LÃ-BỐ
Diễn từ hồi Quan-hầu chém chết Hoa-Hùng cho đến lúc Lã-Bố bị thua chạy.
2° NÚI KỲ BÀN ĐỈNH-SƠN NGỘ LƯƠNG DUYÊN
(Hài kịch)
Tích này hay nhất và vui nhất chỗ Giáo-Kim làm mai cho Đỉnh-Sơn lấy Đậu-tiên-Đồng.

Tối thứ sáu 19 Novembre 1926
Hát tuồng
Diễn luôn hai tích
1· TIẾT-ĐỈNH SƠN NHỊ THỨ PHỐI LƯƠNG-DUYÊN
Diễn từ hồi Tiết-đình-Sơn đánh nhau với Tô-bảo-Đồng cho đến lúc lấy được Trần-kim-Định làm vợ lẽ.
2· VÕ TÒNG SÁT TẨU
Tích này vui trò và có đánh võ toàn bằng đồ thật cả.
3006

TÔ-HỒNG-ANH
HIỆU MAY QUAN ÁO TÂY
ĐƯỜNG FRANCIS GARNIER, SỐ 1 (TRÔNG RA HỒ HOÀN-KIẾM)

Các hàng mới ở Tây sang: Hàng demi saison: *tropical* các mùi, *gabardine* các mùi, *serge* trắng giọc xanh và *serge* trắng giọc đen, *alpaga* sám và đen.
Hàng rét: *laine fantaisie* đủ các mùi, *serge* mùi tam giang, đen và *serge marron multicolore.*
Hàng may *pardessus*: *ratine noir, marron clair, marron foncé* và *ratine multicolore*, vân vân.....
Các quí-khách muốn mua xin đến chọn ngay từ bây giờ. 3060

POSTES RECETTE AUXILIAIRE HANOI B.

Sở Bưu-điện phố Hàng Bồ Hanoi

Hôm bữa thơ của sở giây thép phố hàng bồ mỗi ngày 7 chuyến lấy thơ. Những thơ từ bỏ vào hộp ấy sẽ được đi rất nhanh chóng.
Ở đây có bán cả các thứ tem, giấy tín chỉ, nhận thơ recommandée, bán và phát những Mandat Tây và Mandat Đông-pháp.
Các ngài có cần nói điện gì xin cứ đến đấy lúc nào cũng có người chực hộp.

Việc tòa án. — Phiên tòa ngày mồng 9 Novembre đã xử các việc sau này:

Rượu lậu. — Tên Trương-văn-Nhi và Đào-văn-Thông ở làng Hiệp-thương phải phạt mỗi tên 500 quan vì nấu rượu lậu.

Thuốc phiện lậu. — Tên Hàm-văn-Tương ở làng Vân-hanh bị tòa phạt 4 tháng tù, một 1000 quan và 13$61 tiền phí tổn và tội buôn thuốc phiện lậu và lại bỏ thuốc phiện lậu vào nhà người khác để vu mà trả thù.

Tên Hoàng-văn-Tôn ở làng Mĩ-tân phải tòa phạt hai tháng tù án treo, 31$75 tiền phí tổn và 500 quan tiền phạt vì tội buôn thuốc phiện lậu.

Tên Lê-hữu-Hòa ở làng Thịnh-Mĩ bị bắt gánh nhiều thuốc phiện lậu đi bán, nên bị phạt hai tháng tù án treo, 500 quan và 417$34 phí tổn.

Việc Sinh-ký kiện phu - thuyền. — M. Sinh-ký buôn bán ở Thanh và ở Phủ-quảng có thuê thuyền chở 120 bao lên từ Phủ-quảng về Thanh. Tên Nguyễn-văn-Khoan là chủ thuyền ăn cắp mất 11 nhiều rồi lại làm đầm thuyền để khỏi biết. Trong khi đó tên Khoan có gửi cho thuyền tên Kênh là anh nó một ít đến sau M. Sinh-ký biết được thì liền đi với ông Cẩm để bắt thì tìm được 52 bao, thành ra hiện còn mất 10 bao, M. Sinh-ký đòi 1000$ phí tổn quan tòa xử phạt tên Khoan và tên Kênh một tên 4 tháng tù và chung nhau chịu trả cho M Sinh-ký 120$ phí tổn.

Hỏa như M Sinh-ký không bằng lòng xin chống án.

Đánh nhau chết người. — Vừa rồi ở cầu Bố cách tỉnh lỵ 3 ki-lô-mét có xảy ra một cái án mạng. Nguyên có bốn tên bán gạo ở làng Mèn, khi đi bán xong về thì đã rượu chè xoàng xoàng rồi, mới thuê một cái xe sắt mà đã có bốn người ngồi một xe, tên phu xe không chịu chở, bọn kia mới nổi khùng đánh tên phu xe chết ngay. Dân làng được tin chạy theo nã-trép thì bắt được một tên, còn ba tên kia rồi cũng sẽ bắt được.

Văn-sĩ bị đòn!
Văn-sĩ nào thế?
Sao mà phải đòn?
Phải đòn thế nào?
Ai muốn rõ chuyện?
Xem « HIẾT HOA-TIÊN SỬ » thứ
3
Mới xuất bản, giá bán 0$06
TÂN-DÂN-THƯ-QUÁN

QUẢNG BÌNH

Đâm được cọp — Làng Phú-xá là một làng ở về xứ rú, lâu nay những súc vật như là heo, bò, thường bị cọp hại nhiều lắm. Một bữa kia, nhân có bốn người trong làng kết bạn thảo chó đi săn mai, khi vào rừng đóng lá, tác còi hồi lâu, lỗng nghe chó sủa vang rừng, ngỡ là đã được mồi gì rồi; ai ngờ chính là cọp đã bắt mất hai con chó đề lấy vị ngồi và đương ngồng hai con kia nữa. Trong bốn người đi săn đó có hai người rất là can-đảm, lại hai con chó đã bị bắt đó chính là của hai anh ta, nên cái lòng muốn chống cự lại càng hăng-hái lắm. Tức thì một chàng cầm lao đứng ngang trước mặt cọp dọa dẫm, còn một chàng thời nhơn lúc cọp đương chăm người đứng trước, mới lẻn ra sau lưng đánh ngay một đái vào mông-tan, người đứng trước tiếp theo đâm một lát nữa; thành thử cọp phải chết.

Nghe đâu mấy bữa nay, người ta lại có trông thấy những vết chân một con ác-thú khác, thường lui tới ở miền ấy luôn; có lẽ là loan báo thù chăng?

H. S. lai cảo

Có phải ma dẫn lối, quỉ đưa đường không. — Vừa rồi, ký-giả nhơn chút việc riêng, ngang qua địa phận làng Phú-ninh, được nghe một câu chuyện rất là ly-kỳ, trưởng cũng nên thuật qua để độc-giả xét xem. Số là bà lý-trưởng làng ấy tên là Trần-Liễn, trong lúc đương ăn cơm tối, bỗng nhưng xốc áo ra đi, vợ con hỏi thời bảo giá lời ngay rằng đi có việc cần; mãi đến hai đêm hai ngày không thấy về; tìm kiếm khắp nơi cũng không thấy tông-tích. Sau mới tìm thấy bảo ta bị chôn giữa đồn-sát, chỉ chừa ra một cái đầu mà thôi.

Câu chuyện như thế, bà con xóm-diềng ở gần đó, ai cũng công-nhận là sự thật.

Thật là một câu chuyện rất ly-kỳ, khiến ai nấy đều phân-vân nghị-luận nói rằng bảo ta giả dối chăng? Suốt trong hai ngày đêm cơm không cháo cũng nỗ có, lại gặp ngay mấy bữa ky mưa-gió rất dữ-dội, một mình vắt-vơ giữa đồn-sát, chịu sao cho nổi ma giả-dối; ích gì mà giả-dối: Ma-quỉ gì chăng? cũng không dám chắc.

Hay là ở trong khoảng có điều chi bí-mật chăng?

B. lai cảo

SÔNG-CẦU

Lạm quyền quá tay. — Mới đây có một ông Tây, nghe đâu làm sở Lục-lộ thì phải, có một con ngựa nó lồng hay bị trộm thì không rõ. Chỉ có một việc ấy mà làng Thạch-thanh thuộc huyện Sơn-hòa cứ đêm nào cũng phải cắt ba người tuần canh ngựa cho quan lớn, chẳng khác gì lệ của trại khố-xanh hay khố-đỏ, bọn ấy cứ đêm là phải có trống canh cho cẩn thận. Tội nghiệp dân làng này, được mấy người là tráng kiện mà cứ đêm đêm phải cắt nhau đi canh ngựa cho quan lớn đề ngựa quan lớn được ở ổn yên. Ngày hôm sau cái bữa mà ngựa quan lớn đi mất rồi thì cả làng phải chạy nháo nhác đi tìm, lại bị dọa rằng ngựa quan mà không tìm được thì phải ở tù và phải đền tiền nữa. Cũng may mà con ngựa quan ấy nó biết thương dân, đi vắng hai ngày nó lại về cho làng, không thì dân đến ở tù thiệt, chẳng không.

Vậy mà trước kia một người Annam sở tại cũng hai lần bị mất trộm ngựa thì chẳng thấy ai tra hỏi cho cả.

X. lai cảo.

Việc Nam-kỳ

BAI XAU

Xe kéo giết người. — Cách vài tuần trước báo Công-luận có đăng vụ xe kéo giết chết một thầy trong nhà Cercle Sostrang, vì sự kèo nà giá cả tí nhiều, rồi thầy ấy mắng chuửi tên xa-phu nên mới sanh ra việc đó.

Mới đây lại xảy ra một việc như vầy đêm 29 rạng ngày 30 Octobre lối 8 giờ tối, có tên xe-kéo chở người bịnh đi kiếm thuốc là tên Ch. với một người theo tên Ch. là L. từ chợ Bảo vệ chợ-cá Bãi-xàu chừng hơn một cây số mà trả cho tên kéo xe sáu hắt bạc, nó không bằng lòng, nó đòi lấy trọn đồng bạc.

Đến khi trả cho nó một đồng bạc rồi nó không chịu thôi, nó đòi quay xe trở về; Tên L... không chịu; chạy theo niễu kéo mới sanh ra rầy rà. Rồi tên xa-phu đỡ nêm xe rất dao đâm tên Ch... là kẻ bịnh trên xe, một dao đứt ruột. Tên L... cũng bị chém 4 năm dao rất nặng, may mà không chết. Day có tên Ch... rầy thì quan thầy nói trong 4 ngày nữa sẽ chết.

Thế thì bọn xe-kéo cũng có người đề ten, nó sẵn sẵn khi giới đem theo xe phòng khi có việc chúng nó ra tay giết người, hay là: có ai mướn nó sát-nhơn, mà sao chuyện nhỏ mọn như thế mà tên xa phu nầy lại đâm tên Ch... hỏ mạng.

Thiệt nên nghi quá.

C. L. B.

VINH-LONG

Đày tử án sáp 5.000$00. — Thầy tám Định ở Cái-cá-(Vinh-Long) bị một thằng đầy tớ (ghe bầu) lấy hết nào là vàng bạc nào là hột xoàng cả thảy là 5.000$00.

Bỗ rỗ lại là thầy đi khỏi, vợ thầy ở nhà ngủ hỗng, khóa tủ sắt mà khóa gói, nên tên bầu nầy thừa cơ tom góp, rồi tẩu mất.

Thế nầy là tên bầu cũng đã ý dồm hành lâu rồi, lại nhằm cũng có ai giáp nữa cho nó nên mới mở khóa giả dặng chở; chỉ như một mình nó nó làm thế nào mà mở khóa giả tỉ sắt cho ra.

M. Tám định, đang cho người ngồi xe hỏi đón chừng hết các ngã, nào là bộ nào là sông đều có cả. Mong sao mà bắt cho đặng kẻ bất lương hại chủ như vậy; chừng ấy sẽ tra hỏi nó coi ai giáp nữa cho nó đặng mở cái khóa giả tỉ sắt đó.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán nửi giấy quốn báo, chữa lại, thế nào thì biên rõ rằng vào đấy, và gửi theo hai hào (0$20) tiền tem cũng được) để chi tiền giấy quốn khác.
Kể từ không gửi tiền theo thì báo-quán không thể nào phát tuổi nhận được.

MUỐN BÁN RẺ!!
Vì cửa hàng sắp giọn lại phố hàng Đường, số 45, nên muốn bán rẻ:
Tủ sắt đựng bạc.
Tủ lim bày hàng.
Và các hàng dạ, laine, v.v...
Chỉ bán từ mồng 10 đến 20 Novembre 1926 mà thôi.
Nên đến xem ngay.
NAM-THỊNH
6, Rue des Cantonnais, Hanoi.

Dépuratif Ribal
Thuốc tẩy huyết và Hậu độc
Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.
Giá tiền: 1$30

Pommade Ribal
Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.
Giá tiền: 0$80
BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi
3003

Tại hiệu CHARMEUSE
Phố LIÊN-TRÌ, số 43, HÀ-NỘI
(Cuối đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hội-chợ)
CÓ BÁN:
Các thứ mũ đàn-ông, đàn-bà, trẻ-con; — tất tay, khăn; — áo đàn-bà, con-gái; — tạp hóa; — giầy đàn-ông; — khăn bàn, khăn ăn, khăn mặt, khăn tắm, khăn giải giường; — áo *sơ-mi* đi lễ, người lớn, trẻ-con, áo-ngủ; — đồ chơi, vân vân.
Vừa mới sang: bérets Casque. — Sắp sang: cravates đẹp — áo sơ-mi hoa — giầy dạ đi trong nhà — tất chân — đồ chơi, vân vân.
Hiệu « CHARMEUSE » **BÁN THEO GIÁ QUAN TIỀN TÂY RẤT RẺ.** 3064

Mấy điều khuyên về cách đề-phòng bệnh đau mắt.
Quan Bác-Sỹ CASAUX, kiện hay giờ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có đại hội-đồng bàn về các chứng bệnh rất nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.
Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-lật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.
Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.
Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, và khi mới đỏ mắt, có nhứt mắt, đã phải chữa ngay; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là vì lẽ ấy.
Bản-hiệu đã đến tận quan danh-sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn đề chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến hiệu mà tra vào mắt không đau. Thuốc phải theo đơn ấy chính là thuốc
COLLYRE JAUNE
guéri formule du Docteur CASAUX
Hiệu bào chế CHASSAGNE
Lafon và Lacaze
Có bằng bảo-chế đệ nhất hạng tại Đại-hội chứng Paris, 1878-1889
Ở Hanoi Grand'Rue, Hanoi

Agents d'Annonces en Europe:
L. MAYENCE & C°
9, Rue Taylor PARIS
19, 20, 21 Ludgate Hill, LONDRES

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chẳng không có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho thiên-hạ mà không ai có thể tin được!

Các thứ rượu nhỏ chẳng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « Tonique Tonkinois » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.
Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.
Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*
Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tỉnh-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÉS
54, Phố Trang-tiền, 54
HANOI

PARFUM des HUMANITÉS
(Sử-Ký THANH-HOA)
Soạn-giả: E. VAYRAC
Dịch-giả: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Văn chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển. . . . 2$00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi
Recommandé: 0$30 thêm 2$00
nữa 0$20 thêm 2$00
BÁN TẠI BẢN-QUÁN

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, xưng de dầy, ăn dạ dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$40

Có bán tại : Nhà Ba chuông, Hanoi

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(Rừng Bảo-đại, Rừng Phố-vị, Rừng Hạ-cương)

Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Bông

ĐIỆN-THOẠI SỐ 150

CỦI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tiếng, cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.

RỪNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.

Có xưởng tại Bắp-cầu, Yên-viên, Bắc-ninh

Rắc thuốc bột

SUDOL

thì trừ khắc tuyệt nọ

RÔM-SẨY

Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudol thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sau rôm-sẩy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý vì công, mà giá lại rẻ.

Một hộp lớn : 0$50

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền

HANOI

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh giáp.

Mắc bệnh giáp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh giáp, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

8$68 một ống cân cachets

Thuốc hiệu

ASPIRINE

DES

USINES DU RHÔNE

là thuốc để uống trị những bệnh : Nóng lạnh, sổ mũi, rêm mình các chứng rét cử Nhức đầu, nhức óc, nhức răng đau mình, đau mắt, đau lưng Nhức gân cốt, trật cổ. có bán cùng trong các nhà bán thuốc Phải coi hoi cho cẩn hiệu "USINES du RHÔNE" mới chắc thuốc tốt, tinh trong và thiệt hiệu-nghiệm

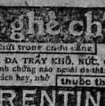
Binh chế chốc

Nếu nhứt trong chốn nắng

LÁC. NGHỨA. DA THẤY KHÔ. NỨC. CHỈ cũng bắt kỳ bịnh chẳng nào người ấy thần thì trị tuyệt một cách hay, nhờ thuốc thoa

FLORENTINE

Các ông dùng thử một lần, coi có quả thuốc thiệt hiệu-nghiệm vậy chăng Cũ sợ người đã chữa chắc hay thôi ? Cứ gởi cho giá thuốc và tiền cước về tại sở : 82, R. de Grenelle PARIS

Thuốc đán FLORENTINE

MANE-KHUNE

民權織造廠 京都防寒

FABRICATION CHAUSSETTES, BAS ET TRICOT EN FIL ET COTON DE TOUS GENRES
VENTE EN GROS ET DÉTAIL

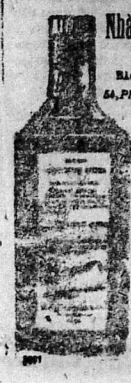
N° 69, Rue Chinoise, N° 69

HAIPHONG (onkin)

TÉLÉPHONE N° 409

Bản-hiệu dệt bít-tất dài ngắn và áo tricot bằng chỉ fil và các bít-tất lớn nhỏ cũng có, xin các quí-khách quá bộ đến mua thì tôi lấy làm ân-hạnh vô cùng.

Đại-lý : WA-TCHONG
118, Rue des Voiles, Hanoi
TÉLÉPHONE N° 531

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU
BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết sấu. Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu, thần thể mỏi mệt gầy còm, hay ai kém huyết sinh ra rão phổi, làm cho hay ho nữa.

ÁY LÀ :

THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT MÁU BÔ

1$40

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU

DOCTEUR CASAUX

DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến-hiệu lạ thường Không sốt
Để lâu không hỏng Rẻ tiền

Giá một lọ có ả ống nhỏ rọt. . . . . **0$90**

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI :

PHARMACIE CHASSAGNE

59, RUE PAUL-BERT, HANOI

RƯỢU GENTIANE SUZE

CHẾ

BẰNG SÂM

Uống bổ và mát

Bán tại : L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoï, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đông-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom-Penh.

3007

KÍNH TẶNG TRINH THÁM TIỂU-THUYẾT

Nhân dịp hội-chợ Nam-định này, bản-hiệu có bày tại hội chợ các thứ giầy tây kiểu mới tối tân và các thứ vật dụng bằng da như va-li, hòm, yên ngựa v. v.

Bản-hiệu mới mở thêm một hiệu đóng giầy nữa tại phố Carreau, số 27, tỉnh Nam-định, vậy dù ngài nào mua hàng hay không mua hàng, vào chơi bản hiệu, thì bản hiệu xin biếu một quyển Trinh-thám tiểu-thuyết « ĐẶNG-MẶT-YÊU » mới xuất-bản tại Hanoi.

Tiểu-thuyết này xem rất hay, rất lý-thú, rất bổ-ích cho đường chí-thức.

Kính-cáo
GIANG-THINH
HANOI. — n° 1 Rue Jules Ferry n° 1
NAM-ĐỊNH. — n° 27 Rue Carreau n° 27

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI :

« NHỮNG KẺ KHỐN NẠN »

(LES MISÉRABLES)

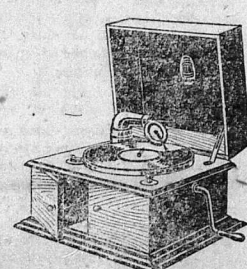
Soạn giả : Victor Hugo
Dịch-giả : Nguyễn-văn-Vĩnh
VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN : Phần thứ nhất, quyển thứ 1, mỗi quyển		$50
—	— 2, —	0.45
—	— 3-4, —	0.85
—	— 5-6, —	0.45
—	— 7-8, —	0.65
Phần thứ hai, quyển thứ 1,	—	0.45
Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển		0.20
—	*cả 6 quyển gộp làm một.*	0.60

Quyển thứ ba và thứ tư, phần thứ nhất đóng nhập một.
— năm — sáu —
— bảy — tám —

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT — HANOI

MÁY NÓI « ODÉON »

Hòm gỗ sơn, cái bàn dùng được hai việc, dùng đĩa chạy saphir, hay đĩa chạy ghim cũng được cả. Máy tốt mà êm.

35$ và 25$

Có nhiều đĩa hai mặt.

Cách chế-tạo tối-tân của Pháp

HOTCHKISS

Một cái kiểu độc-nhất vô-song. — 12 mã-lực. — Về đường lịch-sự và về đường cơ-khí cũng hơn các kiểu có tiếng nhất thế-giới, mà lại hơn các kiểu khác về đằng giá rẻ và về sự tinh-vi của các lối chế-tạo Pháp.

Vừa có những tính-chất hay của các kiểu xe nhỏ và các kiểu xe lớn.

ĐÓ LÀ KIỂU XE :

« LE JUSTE MILIEU »

Xưởng xe ô-tô BOBILLOT

Dù các ngài đau dạ dầy đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là : Đau tỳ vị, bệnh dầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE
9, Rue Paul Bert, Hanoi

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc :

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy đợt.

Giá tiền 0$90

MỚI XUẤT BẢN :

SƠ-HỌC ĐỊA-DƯ

Đông-Pháp — Mỹ-kỳ
Trung-kỳ — Nam-kỳ

Dùng trong các lớp Sơ-đẳng các trường Pháp-Việt và nhất là cho học-trò đi thi bằng Sơ đẳng yếu-lược

PHẠM-HUY-LỤC Soạn

Có địa-đồ Đông-pháp toàn-thể và địa-đồ riêng từng xứ

Giá bán : 0$50 — Tiền cước : 0$20

Bán tại bản-quán và các hàng sách

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

Lập từ năm 1886, là thường coi là hiệu thuốc Lập-hàng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

GIẤY nói số 59

SẾU ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

ENO KOLA COOK. — *Rượu bổ để cho những người ốm và dân bà ở cữ . . . . . Một lítre :* **2$40**
Trước khi ăn cơm nắng một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai :* **1,25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai :* **1,25**
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh giáp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOB NEGSOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm. . . . . Một chai :* **1,25**

GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai :* **0,80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu

TENTEZ LA FORTUNE

ouvrez lui votre porte

VỚI 15 QUAN, QUÍ-KHÁCH CÓ THỂ ĐƯỢC

500.000 quan

Muốn được thế, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Đồng 15 quan tôi gửi rồi về sau đúng làm 15 tháng mỗi tháng 30 quan, theo như luật người ta mua 1000 thứ là chắc chắn cho người mua.

Thoạt đồng số tiền thì quí-khách nhận ngay được một số vé được dự ngay cuộc rút số kỳ đầu tiên khi số mình được trúng thì thôi. Mỗi PHIẾU PANAMA được trúng thì được tiền từ 500.000 cho đến 1.000 quan, hay là vé sau cũng được hoàn lại 400 quan.

Thiệt là một sự để dành rất chắc chắn mà lời nhiều

Có đến 200 triệu quan về số được trúng số

Mỗi kỳ rút số có một lần được hàn bi không rõ trong không mất tiền. Mỗi năm có 4 kỳ rút số vào những ngày :

15 FÉVRIER, 15 MAI, 16 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự cuộc rút số thì xin gởi ngay 15 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8, Rue Papère, MARSEILLE (France)

3046

Certifié l'insertion — Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)